

D 59964

duhovno
življenje
la vida espiritual

1962 JANUAR XXIX

59964
+ 59964

NAŠE VOŠCILO ZA BOŽIČ

Spet bodo spokojno zapeli zvonovi v tiho sveto noč. Njihov glas bo splaval kakor pesem fanfar mimo silnih argentinskih mest, preko zasneženih slovenskih vasi do poslednjega okna, da oznani vsem, ki so dobre volje, da se je rodil Zveličar, ki je Kristus Gospod.

Srečni, če pričakujemo svojega Kralja s tistim svetim veseljem, kakor smo ga pričakovali v svojih mladih letih!

Zopet se rodi, kakor pred tisoč devetsto in več leti. Zopet prihaja, da vzpostavi svoje kraljevsko žezlo na svetu. V domove, v tovarne, pisarne, šole, parlamente; z eno besedo: povsod, kjer žive ljudje. Zopet bodo po vernih domovih in v cerkvah brali tole prelepo oznanilo:

Tisti čas je izšlo povelje od cesarja Avgusta, naj se popiše ves svet. To prvo popisovanje se je vršilo, ko je bil Kvirinij cesarski namestnik v Siriji. In hodili so se popisovat, vsak v svoje mesto. Šel je torej tudi Jožef iz Galileje, iz mesta Nazareta, v Judejo, v Davidovo mesto, ki se imenuje Betlehem — bil je namreč iz hiše in rodovine Davidove — da bi se popisal z Marijo, svojo zaročeno ženo, ki je bila noseča. Ko sta bila tam, se ji je dopolnil čas poroda. In rodila je sina prvorojenca, ga povila v plenice in položila v jaslji, ker zanju ni bilo prostora v prenočišču. V prav tistem kraju pa so pastirji prenočevali pod milim nebom in bili na nočnih stražah pri svoji čredi. In glej, angel Gospodov je pristopil k njim in božja svetloba jih je obsvetila in silno so se prestrašili. Angel jim je rekel: Ne bojte se; zakaj, glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudstvo: Rodil se vam je danes v mestu Davidovem Zveličar, ki je Kristus Gospod. In to vam bo znamenje: Našli boste dete, v plenice povito in v jaslji položeno. — In v hipu je bila pri angelu množica nebeške vojske, ki so Boga hvalili in govorili: Slava Boga na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so blage volje

Brat in sestra, ali je Novorojeni že vajin kralj? Ali živi po milosti v vajinih srcih? Ali si prizadevata, da bi po vaju zavladal med vsemi slovenskimi družinami v zamejstvu, v domovini in tudi po vsem svetu? Ali božje Dete v resnici ljubita?

Poklekni mo v sveti noči pred jaslice in obljubimo svojemu mlademu Kralju, da mu bomo zvesti do končne zmage. Prosimo ga, naj pošlje skoraj božični mir vsemu človeštvu! Tudi nesrečnim bratom v Sloveniji, vsem za železno zavezo, onim na Kubi in v Afriki in po vsej zemeljski obli. Pa še za tiste, ki v svobodnem svetu ne uvidijo veličine in lepote božičnega praznika.

Tako storimo in Kralj v jaslicah bo vesel naših molitev, naša srca pa bodo polna božičnega miru!

A. S.

*Ko so bili Modri na poti v Betlehem, so zapazili zvezdo
in so se silno razveselili. Isto izpričujejo spre-
obrnjenci: Življenje daleč od Boga pov-
zroča žalost, vrnitev k Bogu pa
prinese mir in veselje.*

Pota modernih ateistov k Bogu

Eden izmed pojavov našega časa je nedvomno ta, da so mnogi ljudje zavrgli vero v Boga. Množice kristjanov so opustile versko življenje. Po nekoč popolnoma krščanskih deželah je vedno več nekrščenih ljudi.

Na drugi strani pa lahko opazujemo zanimiv pojav, da se mnogi brezbožniki vračajo k veri, ki so jo v otroških letih imeli, pa so jo pozneje zavrgli, ali postajajo verni tisti, ki vere niso nikdar izpovedovali.

VEDNO VEČ SPREOBURNJENCEV

Statistike zadnjih desetletij poročajo, da je spreobrnjencev vedno več. Tako se v Združenih državah zadnje čase vsako leto spreobrne čez 100.000 odraslih ljudi, v Angliji skoraj 20.000, v zapadni Nemčiji 25.000. Velik porast opazujemo tudi v drugih evropskih državah: v Franciji, Belgiji, Nizozemski, švici, na švedskem, Norveškem in drugod. Število spreobrnjencev raste tudi v poganskih deželah: v Indiji, na Japonskem, na Koreji, v južni Indokini, v Indoneziji, v raznih afriških deželah.

Res je, da so mnogi spreobrnjenci preprosti ljudje, a veliko je tudi izobražencev. Reči moremo, da je danes gibanje spreobrnjencev predvsem gibanje izobraženih ljudi: učenjakov, umetnikov, filozofov, različnih inteligenčnih poklicev. To dejstvo opazujemo pri vseh na-

rodih sveta. Leta 1934 je bilo n. pr. v Združenih državah 50.000 konvertitov: od teh je bilo 3.000 izobražencev, in sicer 372 protestantskih pastorjev, 115 zdravnikov, 126 odvetnikov, 45 poslancev in senatorjev, 12 guvernerjev, 180 častnikov, 206 pisateljev, glasbenikov in drugih umetnikov.

Ni ga področja človekovega udejstvovanja, s katerega ne bi prišli konvertiti. Med njimi so ljudje iz vseh družbenih plasti, iz vseh poklicev in vseh ideoloških struj: učenjaki, politiki, industrijci, pisatelji, časnikarji, umetniki, športniki, komunisti, ki so znani v svoji deželi, pa tudi zunaj nje. Ta značaj splošnosti se kaže pri spreobrnjenih zlasti po prvi svetovni vojni. Poznamo konvertite tudi iz časa pred prvo svetovno vojno, a to so bili le kakšni pisatelji in protestantski verski služabniki, ni bilo pa zastopnikov naravoslovnih ved, sociologov, filozofov. Med nekaterimi narodi sploh ni bilo primerov spreobrnjenj. Danes pa nekato-liški kulturni svet gleda na katoliško vero s simpatijo ali vsaj s spoštovanjem.

KAKO NAJ SI TO RAZLAGAMO

Pred prvo svetovno vojno so spreobrnjenci prihajali iz protestantizma, pravoslavja, poganstva in tudi iz brezboštva. A ti brezverci so imeli vero v

različne mite, n. pr. v napredek, znanost, demokracijo, socializem. Spreobrali so se od napačne k pravi veri. Danes pa ni več tako. V naših časih mnogi nimajo nobene vere. So agnostiki in skeptiki, ker mislijo, da človeški um ni sposoben nobenega jasnega in trdnega spoznanja. Ljudje današnjega časa so doživeli mnogo polomov, zato ne poznajo vere v nobene ideale, za katere bi bilo vredno delati in živeti.

Kje naj iščemo razlage za današnjo versko obnovo, za katero so spreobrnjene samo en dokaz? Po pričevanju konvertitov samih je eden izmed vzrokov v propadu moderne filozofije. Ta ima svoj izvor v začetku novega veka. Najvišje vprašanje življenja je hotela rešiti le z močjo razuma in volje, brez ozira na kakšno nadnaravn vero. Moderna filozofija se je začela s Kantovim kritičizmom in se je razcepila v Heglov idealizem in Comptov pozitivizem. Ko je bilo treba reševati vprašanje človekove osebe, je popolnoma odpovedala. Idealizmu je prišel na pomoč eksistencializem, ki pa tudi ni mogel današnjemu človeku prinesiti več luči. Priznati mora teženje, ki je ukoreninjeno v človeški naravi, in to ga priganja k Bogu. Tako je moderni človek prišel do zaključka, da ne prinaša človeku rešitev filozofija, ampak vera.

Drugo pot k veri so pokazale naravoslovne vede, ki so se zadnja stoletja zelo razvile. Uspehi, ki so jih učenjaki dosegli, so zlasti v drugi polovici preteklega stoletja nekatere tako omamili, da so začeli napovedovati dobo, v kateri bo ta znanost razrešila vsa vprašanja. Iz naravoslovcev so se spremenili v filozofe in modrovali o vprašanjih, ki sta jih do tedaj reševali filozofija in teologija. Primer za to najdemo tudi pri Slovencih: naravoslovec Ferdinand Seidl je napisal knjigo „Vademecum slovenskega izobraženca“.

prof. ljubljanske univerze dr. Milan Vidmar pa „Oslovski most“. Renan je napovedoval, da bodo tisto, kar je do tedaj učilo razodetje, za naprej razlagale znanosti, Nietzsche je govoril o mrtvem Bogu in Carducci je napisal slavospev satanu.

Pa so tudi naravoslovne znanosti sprevidele, da ne bodo mogle razložiti vseh vprašanj človekovega življenja. Nova odkritja so prinašala tudi nova vprašanja. O njih so učenjaki morali priznati, da presegajo njihove moči, da bi jih mogli razrešiti. Danes naravoslovci, geologi, fiziki, kemiki odkrito izjavljajo, da je bistvo naravnih pojavov popolnoma nedostopno njihovemu raziskovanju. Zadovoljiti se morajo s tem, da opisujejo dejstva, ki so dostopna njihovemu opazovanju. Priznavajo, da kot znanstveniki ne morejo delati splošnih zaključkov, kakor jih dela filozofija. Zanimive so izjave mnogih atomskih učenjakov, da zapuščajo materializem, ki so ga doslej izpovedovali in se oprijemljejo idealizma.

Ta zavest skromnosti je zadostovala, da je vprašanje nasprotja med vero

in znanostjo, ki so jo premnogi smatrali za nesporno dogmo, vedno bolj izginjalo. Vedno več je naravoslovnih učenjakov, ki poleg znanstvene razlage narave sprejemajo tudi versko razlago. Tako n. pr. Francoz prof. Karel Richet piše: Vse dokazuje, da prvotna sila, iz katere izhaja svet in izhajamo tudi mi, ni materialna, marveč neka umska sila. Prihajamo do pojmovanja, da je svet ustvarilo neko višje Bitje, višja Sila, ki presega vse, kar si moremo predstavljati. Po petdesetih letih neprestanih bioloških študijev so izginili vsi pred sodki in smo prišli do verskega pojmovanja vesoljstva.

To delo razjasnjevanja na filozofskem in znanstvenem področju je začelo prinašati sadove. Izobraženemu človeku se danes vera ne predstavlja kot kakšno strašilo ali bajka, ki bi jo ustvarila nevednost. Ime Bog se vedno pogosteje izgovarja tudi tam, kjer so pred nekaj desetletji izpovedovali versko brezbriznost, če že ne izrecno brezboštvo.

RAZLIČNA SO POTI

Spreobrnjenje pomeni, da se je človek oprijel verskih resnic in nravnih zapovedi, ki jih krščanstvo uči, in je opustil brezverstvo ali krivo vero. Na tej poti, ki jo morajo spreobrnjenci prehoditi, je treba premagati mnoge notranje in zunanje ovire: nevednost, napuh, počutnost, predsodke, ki so se v stoletjih nabrali proti Cerkvi in njenim ustanovam. Poti proti spreobrnjenju pa konvertit ne prehodi sam, ampak ga vodi božja milost, ki ga neprestano spodbuja k resnici. V življenju vsakega konvertita pa najdemo trenutek, ko se je začela ta njegova pot, da je prišel do Boga, do Kristusa in do katoliške Cerkve.

Vsaj polovica vseh spreobrnjencev je občutilo posebno privlačnost, čar ka-

toliške Cerkve. Ko so spoznali svetost njenih udov, edinost njenih verskih resnic, lepoto njenega bogoslužja, njena umetniška in literarna dela, njeno zgodovino, so postali nanjo pozorni in občutili simpatijo do nje. Cerkev se jim je razodevala kot vir svetlobe, ki pošilja žarke na vse strani. Po enem ali drugem žarku so se približali viru: Kristusovi Cerkvi.

Med vsemi žarki, ki najbolj prevzamejo tujca, je iskrena vera dobrih katoličanov, ki trdno verujejo in po veri žive. Pogani prvih stoletij so se spreobračali, ko so videli bratsko ljubezen med kristjani in vztrajnost mučencev. Isto se ponavlja danes v misijskih deželah. Misijonarji ne razpolagajo z večjo privlačno silo, da pritegnejo pogane, nego je njihov zgled vere in požrtvovalne ljubezni ter življenje kristjanov, ki so jih že izpreobrnil.

Mnogi so našli prvo spodbudo za spreobrnjenje v katoliškem bogoslužju, ki ima svoj višek v evharistični skrivnosti.

Marsikoga je pripeljal v katoliško Cerkev študij njene zgodovine. Kdor je resno študira, odkrije mnogo več, kakor si je v začetku mogel predstavljati.

Kitajski diplomat in državnik Lon-Tsen-Tsiang je hotel spoznati skrivnosti njene moči in življenja, pa se je po študiju spreobrnil in je šel za benediktinskega meniha. Marija Mayer Sevenich, ki je vneto študirala sociologijo in je simpatizirala s komunizmom, je pri poglobljanju v zgodovino, filozofijo in psihologijo z začudenjem morala priznati, da se je povsod srečavala s katoliško Cerkvijo in njenim doberdejnim vplivom. Spoznala je tudi njene dobe krize, propadanja, inkvizicije, modernizma, pa se je spraševala: Kako vendar ta Cerkev, ki ji je že tolikokrat grozil pogin, še vedno stoji mogočna.

Ko je bil Savel na poti, ga je nenadoma obsijala svetloba z neba; padel je na tla in zaslišal glas, ki mu je rekel: „Savel, Savel, kaj me preganjaš?“

se razvija in prospeva? Angleški komunist Fred Copeman se je z ženo, tudi komunistko, in s prijatelji spreobrnil, ko je medzadnje vojno spoznal požrtvovalno katoličanko, ki mu je v Londonu pomagala pri obrambi civilnega prebivalstva pred bombardiranjem. Douglas Hyde, ki je 20 let zvesto služil partiji in je bil pet let glavni urednik komunističnega dnevnika „Daily Worker“, je po naročilu komunističnega vodstva bral katoliški dnevnik „Weekly Review“. Bral ga je on in brala ga je njegova žena, vneta komunistična propagandistka in voditeljica komunističnih mladinskih organizacij. Vedno jasneje sta videla zmoto komunizma in resnico krščanstva. Po socialnem nauku Cerkve sta prišla do vere in sta se dala v marcu 1948 krstiti. Filozof in pisatelj Chesterton se je približal katoliški Cerkvi, ko je bral napade proti njej. Prav tako so se spreobrnili mnogi drugi, ki so slišali, da so katoličani od vseh ljudi najbolj poverni in da je Rim oče vseh pregrh. Natančneje so hoteli Cerkve spoznati in so prišli do čisto drugih spoznanj.

Nekateri konvertiti so hodili povsem svojo pot, da so prišli do prave vere. Milost lahko uporabi vse, da lju-

di, ki pokažejo dobro voljo, pripelje do resnice.

Kdor je spoznal samo zunanji obraz katoličanstva, njegovo kulturno in socialno stran, še ni spoznal njegovega bistva. Sedaj mora iti dalje, da odkrije vir, iz katerega vse to izhaja. Krščanstvo se ni pojavilo v svetu kot neka filozofija, o kateri bi mogli samo razpravljati in jo potem sprejeti ali zavreči, marveč kot božje razodetje, ki ga je treba sprejeti. Kristus se je predstavil kot Sin božji in vse, kar je govoril, je govoril kot tak, ki ima oblast.

V svoji knjigi „Verujem“, v kateri je popisal svojo pot do spreobrnjenja pravi Douglas Hyde: „Jaz in žena sva, verovala, da ima Cerkev stoođstotno prav, ko zahteva, da ljudje sprejmejo krščanske dobrine; bila sva prepričana, da kaže pravo pot v vseh socialnih in političnih vprašanjih, priznavala sva tudi, da njena kulturna dela predstavljajo višek v zgodovini človeštva, nisva pa še mogla verovati v Boga.“ Verovala sta v Cerkev, ki se zanima za zemeljske zadeve in bila jima je odprta pot, da sta prišla do nadnaravne vere. Zgubljala sta vero v komunizem in raslo je v njih razumevanje za katolicizem.

Kot božjo blagovest je mogoče spre-

jeti samo to, kar je kot tako izpričano. Ko se je Kristus proglašal za Sina božjega, je to tudi dokazal. Njegov nastop so spremljala izredna dejanja, zlasti čudeži, ki jih je delal v potrjenju resničnosti svojega nauka. Ljudje so mogli spoznati, da ta nauk presega vsako človeško modrost. Videti so mogli svetost njegove osebe. Vse te nagibe mora konvertiti spoznati, da pride do vere v Kristusa, Sina božjega.

KAJ SO SPREOBRNJENCI NAŠLI, KO SO VSTOPILI V KATOLIŠKO CERKEV?

Francoski pisatelj François Mauriac pravi, da se konvertiti silno čudijo, ko vidijo, da se kristjani tako malo zavedajo, kakšen zaklad posedujejo, katerega so oni s takim trudom odkrili. To sklepajo iz dejstva, da več kot polovica katoličanov ne izpolnjuje svojih verskih dolžnosti.

Vsi izpovedujejo, da so našli mir, zadovoljstvo, tolažbo in veselje v duši, katerega ne morejo izraziti z besedami. Nekateri govorijo o neizrekljivem občutku bratstva in ljubezni, ki jih veže z vsemi ljudmi.

Umetniki, filozofi, politiki, vsi, ki so se po življenju dvomov in trpljenja dvignili na vrhove, kjer sijajo sonce božjega razodetja, občutijo veliko radost in svobodo.

Louis Bertrand n. pr. pravi: „Nikdar nisem imel tako kakor v katoličanstvu zavest in gotovost svobode. Ta svoboda izhaja iz reda in notranjega ravnotežja, ki me varuje nasproti vsem slepilom čustev in utvaram duha, čeprav mi dovoljuje, da preiskujem vsako področje, ki ga hočem.“ Toliko so se prej bal, da se bodo morali, če postanejo verni, odpovedati svojemu pameti, pa so kmalu v svoje veliko začudenje spoznali, da vera vse prej kot usužnjuje razum in svobodo raziskovanja, na ču-

dovit način oba krepi. Ugotovili so da ni resnica, da bi se veren človek ne mogel gibati, ne mogel napredovati in ustvarjati. Po spreobrnjenju so spoznali, da je samo veren človek, samo krščanski filozof, popolnoma svoboden v mišljenju in življenju. Katolištvo ne pomeni umskega samomora, marveč odprta vrata v svet neomejene modrosti.

Krščanstvo ne pomeni zanikanje kakšne dobrine, ampak pomeni pritrditev vsemu, kar je resnično, dobro in lepo. Veliki judovski rabin za Italijo, Evgenij Zolli, je po spreobrnjenju izjavil: „Nič nisem zatajil. Imam jasno in trdno zavest, da sem z vstopom v katoliško Cerkev samo nekaj pridobil, česar prej nisem imel.“ Konvertit Karel Stern, psihiater, pravi, da katoličanstvo ne zavrže nobene pozitivne dobrine. Konvertit pusti za seboj Goetheja, Tolstoja, Gandhija in druge. Vse, kar v njih dobrega najde na popolnejši način v Cerkvi, vse lepo urejeno, enotno, povzdignjeno.

Najvišje, kar so spreobrnjenci našli v katoliški veri, je bila radost. V tem soglašajo vse njihove izpovedi: krščanstvo je neizmerno žarišče veselja, največji zaklad pod soncem.

DR. JOŽE PREŠEREN, TRST

ŽETEV JE VELIKA, DELA VCEV PA MALO

Na svetu je sedaj že blizu 3 milijarde ljudi. Vsak od njih ima neumrljivo dušo, ki je ustvarjena za božje žitnice. Katoličanov je po raznih štetjih okoli pol milijarde (480 do 510 milijonov). Računa se, da mora za dobro dušno pastirstvo priti na vsakih 1000 do 1200 vernikov en duhovnik. Vseh katoliških duhovnikov pa je nekaj nad 380.000. Iz tega je takoj očitno, da že za dušnopastirsko delo med katoličani primanjkuje okoli 100.000 duhovnikov. A kdo bo poskrbel še za oni dobri dve milijardi Kristusovih ovac, ki niso v njegovem hlevu?

Takšna je slika v splošnem. Če pa pogledamo vsako deželo posebej, bomo videli zelo pestro podobo. Neke dežele imajo duhovnikov v izobilju, druge v zadostni meri, neke malo ali skoraj nič.

Katere so tiste blagoslovljene dežele, ki imajo dovolj duhovniškega naraščaja?

Pustimo ob strani nepomembne državnice (Malta, Monako itd.)! Od večjih dežel je na prvem mestu Holandija, ki je dala na vsakih 327 katoliških prebivalcev enega duhovnika. Na drugem mestu je Švica — na 430 katoličanov en duhovnik. Nato se vrste: Anglija 465, Belgija 498, Kanada 510, Irska 597, ZDA 696, Italija 757, Francija 766, Avstrija 946, Španija 949, Romunija 960; sem treba uvrstiti še večino misijonskih področij v Aziji.

Te dežele zlahka pokrijejo svoje potrebe z duhovniki in še lahko pomagajo drugim. Slabše je v deželah, ki pokrijejo komaj za silo svoje potrebe. Take so na primer Madžarska s 1226 verniki na enega duhovnika, Čehoslovaška s 1422, Portugalska s 1559, Poljska 1650; v Evropi med zadnjimi je Jugoslavija s 6,475.000 katoličani, za katere skrbi 3864 duhovnikov, kar bi dalo enega duhovnika na 1676 vernikov. V takih deželah Cerkev še nekako deluje, toda duhovniki so preobremenjeni in ne morejo izpolniti svojega poslanstva v celoti.

Še neprimerno težje pa je v krajih, kjer pride po več tisoč katoličanov na enega duhovnika. Tam ni redne božje službe, ne prave krščanske vzgoje, ampak res žetev brez žanjcev, povaljana in zapleveljena božja njiva. Tako je na Filipinih v Aziji 1 duhovnik na 6004 katoličanov, predvsem pa čutijo pomanjkanje duhovnikov južno- in srednjeameriške dežele: V Čilu pride en duhovnik na 2878 katoličanov, v Argentini na 3568, v Braziliji na 6018, v Mehiki prav tako na 6000, a v Gvatemali na 11.000. So pa posamezne škofije, ki so še veliko bolj obubožane: V neki taki škofiji pride en duhovnik na 17.000 vernikov! Župnija Huaronkini v Čilskih Andah, v višini okoli 4.000 metrov, ima za 60.000 zelo raztresenih vernikov — enega duhovnika.

od Vzhoda do Zahoda

LOMBARDI JE GOVORIL

Pater Lombardi, znani italijanski pridigar in delavec za „boljši svet“, je dal časnikarjem tole izjavo: „Današnji svetovni položaj je zelo nevaren zaradi prodiranja brezbožnega komunizma. Skrajni čas je, da se katoličani zbude in z delom ter molitvijo in polkoro odstranijo nevarnosti, ki jim groze.“

NOVA DEŽELA V NEVARNOSTI

V Gvajani, kjer so zmagali „prijatelji“ komunizma, so v nevarnosti katoliške in protestantske šole. Da jih ne bi podržavili, so ustanovili poseben odbor, kateremu predsedujeta katoliški in protestantski škof.

ZA „CERKEV MOLKA“ SO MOLILI

Pred nekaj tedni je nad 50.000 Urugvajcev molilo za Cerkev na Kubi, na Poljskem in čehoslovaškem, v Rusiji in Kitajskem, v Romuniji in Bolgariji ter v Jugoslaviji.

SLOVESNO KRONANJE

V nedeljo, 19. novembra, je buenosaireski nadškof kardinal Caggiano, kot zastopnik sv. očeta Janeza XXIII., kronal s papeško krono podobo Matere božje srečne poti. Slavnosti se je udeležilo več argentinskih škofov, veliko ljudi, med katerimi je bilo tudi več Slovencev.

NEMCI ZA MISIJONE

Preddsednik Papeških misijonskih družb za Nemčijo msgr. Mundt je ob pozivu za misijonsko nedeljo tudi povedal, koliko store nemški katoličani za misijone: podpirajo 68 misijonskih škofij, ki so po ozemlj tako obširne kot vsa Evropa; vzdržujejo 20 veliki in 40 malih semenišč; nudijo učinkovito pomoč 11.000 nemškim misijonarjem v primerih velike nujnosti.

SVETOVNI KONGRES ŽOSISTOV

V Rio de Janeiro v Braziliji se je od 1. do 11. novembra vršil drugi svetovni kongres katoliške delavske organizacije JOC. Kongresa so se udeležili delegati iz 85 dežel. Navzoč je bil tudi ustanovitelj žosizma kanonik Cardijn. Prvi kongres je bil pred štirimi leti v Rimu, naslednji pa bo leta 1965. Žosizem ima za seboj 35 let obstoja, šteje danes tri milijone 200.000 članov.

PROTIVERSKI BOJ NA POLJSKEM

Osservatore Romano je objavil uvodni članek, v katerem se bavi s protiverskim bojem na Poljskem. Med drugim poudarja: če je res, da je izvedba

odlokov iz meseca avgusta proti verskemu pouku bila odložena na nedoločen čas, moramo reči, da se varšavski režim dobro zaveda nepopularnosti svojih protiverskih ukrepov; toda jih ne razveljavi. Omeji se samo, da odgodi njihovo izvedbo na podlagi znanega načela, da je treba v protiverski borbi napraviti dva koraka naprej in enega nazaj.

ENODNEVNA ROMANJA V LURD

V teku so enodnevna angleška romanja v Lurd. Vsako soboto pride z letali večja ali manjša skupina romarjev v Lurd, kjer prebijejo ves dan v molitvi. Molijo za edinstvo Cerkva, za Cerkev molka in za spreobrnjenje Rusije.

ANGLEŠKI TISK O ŠPANJI

„The Catholic Times“ je pred kratkim obširno pisal o sedanjih in pred-revolucionarnih razmerah v Španiji. Leta 1935, eno leto pred revolucijo, je bilo versko življenje precej nizko. Bogoslovcev je bilo n. pr. le 7.516, redovnic pa 44.145. Danes pa imajo 23.780 bogoslovcev in 73.978 redovnic. Duhovniški in redovniški poklici pa so tam, kjer je razvito versko življenje.

KRISTJANI V MOSKVI

V Moskvi — središču mednarodnega brezboštva — je sedaj po najnovejših podatkih odprtih še 45 pravoslavnih cerkva, ena sinagoga, en protestantski tempelj in ena katoliško cerkev.

FULTON SHEEN V BUENO AIRESU

Od 30. oktobra do 3. novembra se je v Buenos Airesu znova mudil znani ameriški škof Fulton Sheen. Govoril je tudi po televiziji. Zadnjič in prvič je bil v Argentini lansko leto ob priložnost 1 vseamerškega marijanskega kongresa.

KONGRES V MEHIKI

V oktobru je bil v Mehiki 2. vseameriški marijanski kongres. Namen tega kongresa je bil utrditi vero, poglobiti pobožnost do Matere božje in postaviti proti brezbožnemu komunizmu močan zid, zid globokega duhovnega življenja in goreče apostolske delavnosti.

SVET VERSKIH SKUPIN

Od 18. novembra do 8. decembra je bil v Indiji v mestu New Delhi posvet ločenih cerkva, ki so združene v „Svetovnem svetu cerkva“. Na ta posvet so povabili tudi katoličane. Z dovoljenjem svete Stolice se ga je udeležilo pet katoličanov, strokovnjakov za vprašanje zedinjenja, a le z vlogo opazovalcev.

ORODJE KOMUNIZMA

Eden izmed najbolj uglednih ameriških nadškofov, kardinal Cushing je v Limi izjavil, da je tisti, ki zavira zemljiško preosnovo, katero uče cerkvene socialne okrožnice, najboljšo orodje komunizma.

SPREOBURNJENJA NA ANGLEŠKEM

Dve visoki osebnosti sta prestopili v katoliško Cerkev na Angleškem. To sta John Walter, solastnik uglednega angleškega dnevnika The Times in lord Dudley, bivši predsednik angleške zveze za jeklo in železo.

KONFERENCA JUGOSLOVANSKIH ŠKOFOV

V Zagrebu je bila od 19. do 22. septembra letna konferenca jugoslovanskih škofov. Udeležili so se je vsi škofje. Predsednik konference, zagrebški nadškof dr. Šeper, je zatem odpotoval v Rim na zasedanje osrednje komisije za vesoljni cerkveni zbor, katere član je.

*Katarina Sienska, Frančišek Asiški, Avguštin in njegova
mati Monika so ob motrenju Boga in stvari ob-
čutili vso vrednost, lepoto in večnost
Boga ter vso malenkostnost, krat-
kotrajnost in praznoto
stvarstva.*

IN

✓
ZACETEK
KONEC

„Jaz sem prvi in poslednji, začetek in konec.“ pravi Gospod Bog, ki je, ki je bil in ki bo, Vsemogočni“ prim. Raz 1, 8).

S to veliko resnico naše svete vere stopimo v novo leto 1962. Nič ne vemo, kaj nam bo prineslo. Kakor vsa ta leta po zadnji vojski bo verjetno polno negotovosti, skrbi in nevarnosti. Življenje nam teče kakor vožnja po vihnem morju. Malo je upanje, da bi v tem letu prijadrali v zaželeni pristan miru. Prezident Kennedy je nedavno dejal, da moramo biti pripravljene preživeti še velik del svojega življenja, ali tudi celo, v negotovosti, v izzivanju nasilja in nevarnosti. Vožnja skozi viharje se bo torej nadaljevala. Treba bo vztrajati ob krmilu, budno zreti na kompas, ne pustiti, da nas zmedeta strah in skrb. Naš kompas, naše krmilo, naša zvezda vodnica je naša vera v Boga. Kdor v Boga veruje in vanj svoje upanje stavi, je sredi viharjev pogumen in miren. Nič hudega se mu ne more zgoditi, ker je z njim Vsemogočni. On sam je krmar našega življenja.

Naj tedaj za novo leto zopet prešne

vse naše bitje živa zavest, da je Bog tudi vsakemu od nas začetek in konec. Sveti Ignacij imenuje to resnico počelo in temelj krščanskega življenja. Z njo prežeti bomo šli varno in zaupno skozi vse nevarnosti in enkrat dosegli svoj končni cilj.

BOG — NAŠ ZACETEK

Bog je večni in nima začetka, a je začetek in stvarnik vseh stvari. On, ki mu je bivanje bistveno, ki samega sebe imenuje: „Jaz sem, ki sem,“ je dal bivanje vsem stvarjem izven sebe. Nobena stvar bi ne obstajala, ako bi ji On ne dal bivanja in je ves čas in vsak trenutek ne bi tudi ohranjal. Nikogar od nas bi ne bilo na svetu brez njegove volje, nihče bi ne mogel obstati brez njegove moči in ljubezni. Prešinjden od te resnice nam kliče psalmist: „Pridite, pokleknimo pred Gospodom, ki nas je ustvaril. Zakaj on je naš Bog, mi pa smo ljudstvo njegovo in ovce njegove paše“ (ps 94).

Če se vprašamo po nagibih, ki so nagnili Boga, da je ustvaril svet in nas, nas uči sveta vera, da sta to edino njegova neskončna dobrota in ljubezen. Dobroti in ljubezni je namreč po naravi lastno, da se želita razliti na bitja izven sebe.

Bog ustvarjenega sveta in nas ni potreboval. V skrivnostnem življenju presvete Trojice je sam v sebi srečen in blažen od vekomaj do vekomaj. Neskončno popoln je po svoji naravi, neodvisen

od vsega, kar je zunaj njega. Njegovi naravni notranji sreči in slavi ne more nobeno usvarjeno bitje ničesar dodati. V tem smislu piše sveti Pavel: „Kdo je Bogu prej kaj dal, da bi se mu povrnilo?“ (Rim 11, 35). Pa je Bog v svojem večnem miru, v svoji popolni sreči in slavi, gnan po svoji neskončni ljubezni že od vekomaj sklenil, da ustvari vidni in nevidni svet in nas. Pri preroku Jeremiju govori Bog svojemu ljudstvu besede, ki jih vsak človek lahko obrne nase, besede, ki nas morajo polniti s strmenjem in hvaležnostjo brez meje: „Z večno ljubeznijo te ljubim“ (31, 3).

Od vekomaj je bil torej sleherni od nas v božjih mislih in v božjem srcu. V večni, neskončni ljubezni nam je Bog določil uro našega rojstva, naše starše, narod, domovino, okolje življenja, v katerem naj bi se razvijali in udeleževali. Začrtal nam je življenjsko pot, predvidel življenjski poklic in stan, določil in odmeril veselje in trpljenje, ki naj bi bila na zemlji naš delež, v njegovo zunanje povečanje in v naše večno zveličanje. Vse to je storil iz dobrote, ljubezni in usmiljenja, da bi nas mogel v večnosti storiti deležne svoje lastne neskončne sreče in blaženosti. Sveti Pavel piše o tem: „Hvaljen Bog, ki nas je pred stvarjenjem sveta v Kristusu izvolil, da bi bili sveti in brezmadežni pred njim; v ljubezni nas je torej odločil, da naj bomo po sklepu njegove volje zanj posnovljeni po Jezusu Kristusu in naj slavimo veličastvo njegove milosti, s katero nas je v njem oblagodaryl (Ef 1, 3-6).

Kako je vse to čudovito za vernega kristjana! Kako nas Bog ljubi, spoštuje in ceni! Kako velik in dragocen je dar življenja!

Pesnik Gregorčič je od bridkih udarcev življenja potrj v eni svojih pesmi pretresljivo zaklical Bogu: „Človeka ustvariti nikar!“ Pretežka, prebridka se

mu je zazdela človekova usoda, da bi bilo življenje vredno življenja. Bilo mu je tedaj pri srcu kakor svetopisemskemu Jobu, ki je v svojem silnem trpljenju prekel dan svojega rojstva. Ali Job in naš pesnik, ki je prav Jobovo knjigo pesniško Slovincem podal, sta končno spoznala, da ima človeško življenje pri vsem trpljenju in vseh preskušnjah svoj nedopovedljivo globok smisel, da človeka skozi vse viharje le vedno vodi roka Očeta, ki je v nebesih. In s a v tem spoznanju oba našla svojo tolažbo in svoj mir.

BOG — NAŠ KONEC

Bog, ki je naš začetek, ki nas je ustvaril in postavil v to viharno, bridkosti in težav polno življenje, nas ljubeče kliče in vabi k sebi. On je naš konec, naš zadnji, večni cilj. „Hodi pred menoj in bodi popoln! Jaz sam bom

Hiša v snegu

tvoje veliko plačilo!“ — tako je Bog nekoč govoril Abrahamu. Vsakemu človeku veljajo te božje besede. Hoditi pred Bogom verno, zaupno in zvesto, vztrajati v borbah in preskušnjah življenja — to je naša življenjska naloga na zemlji. Nikoli bi ne smeli nanjo pozabiti, ker je po Bogu določena kot pogoj naše popolne, večne sreče. Ta sreča, ki nam jo Bog obljublja v nebeškem kraljestvu kot plačilo za zvesto življenje, je tako čudovita, tako neizrekljivo velika in lepa, da je človek s svojim razumom, s svojo domišljijo, s svojimi čuti nič od daleč ne more dojeti ali izraziti. Znana je glede tega beseda svetega Pavla: „Kar oko ni videlo in uho ni slišalo in kar v človekovo srce ni prišlo, to je Bog pripravil njim, ki ga ljubijo“ (1 Kor 2, 9). Kljub tej neizrekljivosti nebeške sreče, jo apostol, ki je bil še v življenju zamaknen v nebesa, le skuša od daleč opisati, ko pravi: „Zdaj namreč gledamo v zrcalu, nejasno, takrat pa iz obličja v obličje. Zdaj spoznavam deloma, takrat pa bom spoznal, kakor sem bil spoznan“ (1 Kor 13, 12). Sveti Janez izraža isto misel, ko piše v svojem prvem pismu: „Preljubi, zdaj smo otroci božji in se še ni pokazalo, kaj bomo. Vemo, da bomo, ko se prikaže, njemu podobni, ker ga bomo gledali, kakšen je“ (3, 2).

Ako z zvestim krščanskim življenjem zaslužimo to večno srečo, tedaj bomo v Boga našli spolnenje vseh svojih želja. Boga bomo gledali, Boga bomo ljubili, Boga bomo uživali. Deležni bomo njegove lastne narave, njegovega božjega življenja, njegovega spoznanja, njegove moči, njegove ljubezni. Kakor potopljeni bomo vanj, ki je večna Resnica, Dobrota in Lepota — in to za vekomaj, ne da bi se ga kdaj mogli naveličati, zakaj sreče se popolne sreče, ki se ne meri po urah in dnevih in letih, ampak se daje vsa obenem, v enem samem deju, nave-

ličati in nasititi ne more. V predokusu nebeške blaženosti poje psalmist: „Kako dragocena je tvoja milost, o Bog! Človeški otroci se zatekajo v senco tvojih peruti. Nasičujejo se z najboljšimi dobrotami tvoje hiše, s potokom svojih radosti jih napajaš. Zakaj v tebi je studenec življenja in v tvoji luči gledamo svetlobo“ (35, 8-10).

SVETNIKI BOŽJI SO PRIČE

Sklonjenim pod težo življenja nam je često zelo težko zamisliti se živo v lepoto in blaženost nebes. Božje obljube nam ostajajo nekam abstraktne, teoretične.

Božji svetniki pa so v intimnosti svojih odnosov do Boga vse to doživljali konkretno, skoraj otipljivo. Naj sledi tu v naše potrjenje in veselo upanje nekaj zgledov iz njihovega mističnega življenja.

Sveta Katarina Sienska je po enem svojih zamaknenj zapisala v svoj dnevnik: „Ko sem se zavedla, da sem spet na tem svetu, je bila moja bolečina tako neznosna, da sem prejkola brez prestopka tri dni in tri noči. Ni mi mogoče zadržati solza vselej, kadar se sladki spomini obnovijo v moji duši. Temu se ne sme nihče čuditi. Čudno je le, da mi srce ne poče vsak dan, ko spet razmišljam o veličastvu slave, ki sem jo tiste srečne trenutke uživala in ki je, oh, danes tako daleč od mene.“

Znova pripoveduje v svojem dnevniku: „To jutro mi je Jezus rekel, da zaklad mojih milosti stalno raste. Dodal je: „Vse to bo vedno lepše, dokler se ne dopolni v nebesih.“ Ko pa je Jezus izgovoril te besede: „v nebesih“, je moja duša prišla kakor iz sebe vsled čudovite sreče, ki je ni mogoče izraziti. Slišati te besede: „dokler se ne dopolni v nebesih“ iz Jezusovih ust, je nekaj, kar se med ljudmi nikoli ne sliši, je harmo-

nija, je pomaziljenje, je luč, je razode-
tje, je ogenj, ki prešinja in privlači dušo
na tak način, da ga kakršnakoli človeška
beseda le shladi in ugasi. Ko bi vsa
zemlja mogla slišati to besedo, mislim,
da bi se stopila v ljubezni.“

Pisatelj Joergensen pripoveduj iz
življenja svetega Frančiška Asiškega
sledеči čudežni dogodek: „Ko je videl,
da mu počasi, a stalno pešajo moči, je
zaželel pokrepčati svojo dušo z mislijo
na veselje in srečo blaženih v nebesih;
In je ponižno prosil Boga za to drago-
ceno milost, da bi mu bilo dano, če ne
več, vsaj za kratek hip okusiti v malem
že vnaprej to veselje. In glej, ko je še
na to mslil, se mu prikaže angel v nad-
naravni svetlobi, z goslimi v svoji roki.
Medtem ko je sveti Frančišek ostal ves
zatopljen v svoje premišljevanje, je an-
gel enkrat samkrat potegnil z lokom
čez strune. Ko je svetnik zaslišal pre-
sladko godbo, je njegovo dušo zalila
nedopovedljiva sladkost, tako, da je po-
polnoma izgubil zavest realnega sveta.
Sam je pozneje povedal svojim bra om,

da ko bi se bil angel samo še enkrat
dotaknil strun, bi se bila njegova duša
od same, človeške moči presegajoče sre-
če ločila od telesa.“

Ali se nam ne zdi, kot da bi slišali
iz tega dogodka v življenju asiškega
ubožca odmeve one stare legende o raj-
ski ptici, ki jo je slišal peti v gozdu
mlad menih? Zdelo se mu je, da je
njeno prečudno sladko petje poslušal sa-
mo nekaj hipov, a ko se je vrnil v svoj
samostan, je našel vse spremenjeno in
ga ni nihče več prepoznal, ker je med-
tem minlo sto let.

Naj bo tu še to spomnjeno, kar piše
sveti Avguštín v svojih Izpovedih o
svojih poslednjih razgovorih s svojo
materjo, sveto Moniko: „Sama sva bila
v sobi — pravi —, naslonjena na okno,
skozi katero se je videlo na vrt. Bilo
je v Ostiji pri Rimu, kjer se Tibera
izliva v morje, daleč proč od ljudi; po
naporih dolgega potovanja sva se odpo-
čivala, predno bi nastopila pot domov,
v Afriko. V neizrekljivi sladkosti sva
pozabila na to, kar je prešlo, in se za-

*Sredi
slovenske
vasi, ki je
pozimi
zelo lepa,
stojita
cerkev
in križ*

gledala v to, kar pride. Vprašala sva se, kašna mora biti sreča blaženih v večnem življenju. In sva iz dna duše zahrepnela po tistih virih življenja, ki so v tebi, moj Bog. Najin razgovor je prišel do zaključka, da tudi največje radosti naših čutov, naj bodo še tako blesčeče, niso vredne primere s prihodnjim življenjem, niti ne, da bi se vpričo njega omenjale. Tedaj sva povzdignila svojega duha v višavo, gnana po sili ljubezni; prešla sva v svojih mislih drugo za drugo vse materialne stvari in samo nebo, raz katerega sonce in luna in zvezde ožarjajo zemljo. Še višje sva se povzpela, premišljuječ in občudujoč to, kar si ti, o Bog, dal človeku, zlasti v pogledu naših duš. Ne da bi se v tem zadržala, sva zaželela končno dospeti do tistega kraja, kjer je resnično življenje, življenje neizčrpno, večno, to je tvoje življenje, o Bog. In tedaj sva začutila tako ljubeče hrepenenje po njem, da sva se ga v zagonu svojega srca skoraj dotaknila... Zavzdihnila sva in treba se nama je bilo vrniti na zemljo, kjer odmeva glas ljudi, kjer se to naše življenje začinja in konča, medtem ko tvoja Beseda, o Gospod, ostane sama v sebi vekomaj in ne da bi se postarala, obnavlja vse stvari.“

+

Končna misel naj bo ponovno povezana s sveto Katarino Siensko: Nekega dne se ji je prikazal Gospod Jezus z dvema kronama v rokah, eno iz najčistejšega zlata, drugo trnjevo, ter ji je dejal, naj si izbere, katero hoče. „Gospod — mu je odgovorila — jaz hočem v tem življenju tisto krono, ki si si jo izbral ti.“ Rekoč to, je vzela iz Gospodove roke trnjevo krono ter si jo je pritiskala na glavo, nakar je začutila silne bolečine. Radi te prikazni slikajo sveto Katarino Siensko s trnjevo krono na glavi.

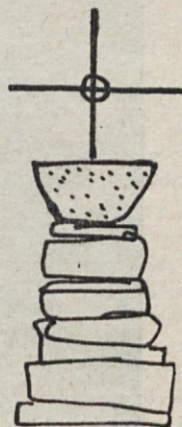
Ali ni v tem dogodku pretresljiv, pa zveličaven nauk za nas? Ako v tem življenju s potrpljenjem prenašamo težave in križe, ki nam jih Bog pošilja, da nas s njimi preskuša in očiščuje, si bomo s tem gotovo zaslužili zlato krono večnega življenja. Tukaj s Kris usom križani, bomo v nebesih z njim poveljčani.

Vse te misli in želje lepo povzema kralj David, ko poje v 15. psalmu: **V**aruj me, o Bog, zakaj k tebi se zatekam! Govorim Gospodu: Ti si moj Gospod, sreče zame ni brez tebe! Tisti, ki hodijo za tujimi bogovi, si množe bolečine. Gospod moje dedščine in mojega keliha, ti vodiš mojo usodo. Vedno imam pred seboj Gospoda; ker je na moji desni, ne omahnem. Zato se veseli moje srce in raduje moja duša; tudi moje telo bo počivalo varno. Zakaj moje duše ne boš pustil v kraljestvu mrtvih, svojemu svetemu ne boš dal gledati trohnohe.“

Tako tedaj: Od Boga, za Boga, k Bogu! — to je pravi smisel našega življenja.

Po zvestem življenju v božjem varstvu — srečna smrt v božji milosti — po smrti pa vstajenje in večno življenje!

ALOJZIJ KOŠMERLJ

JEGLIČ V ANEKDOTAH

Katehet je razlagal in spraševal o Cerkvi, papežu in škofih. Škof Anton Bonventura Jeglič je segel vmes in vprašal učenca: „Ali veš, kako je meni ime?“

„O, vem!“ se odreže učenec.

„No, kako?“

„Anton Butara.“

Ko je bil pesnik Anton Medved na službenom mestu na Konjiščici nad Zagorjem, ga je obiskal nadškof Jeglič. Čudil se je strmenu kraju, pa je vprašal Medveda:

„Kako pa pridete sem gor, gospod župnik.“

„Čisto preprosto“, je rekel Medved „gor po vseh štirih, dol pa po zadnji plati.“

Na kratkem sprehodu po parku v hiši usmlijenih sester v Radečah je domači duhovnik opozoril nadškofa na smokvino drevo na vzhodni strani hiše. Nadškof takrat ni nič rekel. Ko pa je bil kmalu za tem skupaj z več drugimi duhovniki je povedal: „Pomislite, tale gospod mi je za gradom figo pokazal!“

Škof Jeglič je sam pripovedoval, da je nekoč na neki župniji iskal zgleda, da bi mogel ljudem čim bolj priporočati treznost in zmernost.

„Vidim,“ je dejal, zelo starega moža in ga brž povprašam: „No, oče, kaj vas drži pokonci da ste tako krepki?“ — „Vinček, prevzvišeni, vinček! se odreže možakar. Na, pa sem imel.“

Kaplan D. je bil premeščen na drugo župnijo. Obotavljal se je, kakor da uoče iti. Pa dobi dopisnico od škofa Jegliča s kratkimi besedami:

„Dragi gospod!

Glej Janez 5, 8!

+ A. B., škof“

Ko odpre sveto pismo, bere v označenem Janezovom besedilu: „Vstani, vzemi svojo posteljo in hodi!“

Brez zamude se je preselil v novi kraj.

Na birmovanjskem potovanju se je škof Jeglič peljal nekoč z župnikom v sosednjo vas. Pri vstopu na voz je vprašal župnika: „Ali znate molčati?“

„Seveda znam“, je odvrnil župnik, „saj sem večinom sam.“

„Veste“, je pristavil škof, to sem vas vprašal zato, ker bi rad zmolil rožni venec. Če bi ga zdaj ne zmolil, bi me pozneje lovilo.“

Potrebe gospodarsko zaostalih dežel se ne smejo zanemarjati.

Potrebe gospodarsko zaostali dežel predstavljajo danes stalno prošnjo vsem, ki so dobrega srca, da priskočijo na pomoč. Vsi moramo začutiti v svoji vesti dolžnost te pomoči bratom v potrebi. Vsak kdor se trudi in dela za brate v potrebi, dela za čast božjo in bo prejel tudi zaslužen plačilo. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru udeležencem mednarodne konference za energijo dne 28. 8. 1961)

nik apostola Petra na papeškem prestolu izpričuje Bogu to vdano ljubezen. Pri tej ljubezni morajo sodelovati vsi verniki z vestnim izpolnjevanjem zapovedi, zvestobo Bogu in Cerkvi. (Papež Janez XXIII. v nagovoru v splošni avdienci 26. 8. 1961)

Zgodovinska raziskovanja so velik apostolat

Zgodovinska raziskovanja, posebno iz življenja in dela Cerkve so izredne važnosti. Interes za ta raziskovanja se more stalno zbuhati in širiti, ker se tako širi

glas iz Rima

Devištvo je neizmerno velika sila Cerkve

Devištvo in čistost sta neizmerno veliki sili v življenju katoliške Cerkve. Bleščita v dušah duhovnikov, redovnikov in redovnic ter v srcih vseh tistih vernikov, ki živijo tako kot zapoveduje Bog. Sodobni svet je nasproten tem krepostim, jih ne razume, ker noče razumeti večnih resnic. Bogu posvečene osebe in verniki to razumejo ter so v veliko čast in slavo Bogu ter Cerkvi. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru v splošni avdienci 30. 8. 1961)

Ljubezen, velik znak poglavarja Cerkve

Praden je Kristus postavil Petra za poglavarja Cerkve mu je ta izpričal svojo neizmerno ljubezen. Vsak nasled-

tudi poznanje življenja Cerkve in njenega vpliva. Je to veliko apostolsko delo. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru udeležencem II. kongresa cerkvene zgodovine 13. 9. 1961)

Vsi moramo širiti socialni nauk Cerkve

širiti moramo resnice vere in množiti ustanove, ki so za to delo potrebne. Resnična rešitev človeštva je v nauku evangelijev. Poleg tega se je pa treba truditi tudi za razširjanje in praktično aplikacijo socialnega nauka Cerkve, ki je prav tako potreben za srečo in tudi nadnaravno življenje človeštva. (Sv. oče Janez XXIII. v poslanici ob stoletnici prihoda misijonarjev v mesto Dahomey, 8. 9. 1961)

Zaupajmo v mladino, ki nas bo nasledila

Noben vihar ne bo mogel ugasniti luči, ki jo daje svetu katoliška Cerkev. Ne more biti nobenega strahu in pesimizma! Cerkev se vedno obnavlja, prihajajo nove sile. Kako razveseljivo je gledati nove vrste mladih dlhovnikov, škofov in katoliške mladine. Zaupajmo, ker bo Bog vedno z njimi! (Sv. oče Janez XXIII. avstrijskim romarjem iz škofije Aisenstadt dne 30. 8. 1961)

Papeževa skrb za kubansko ljudstvo

Kubansko ljudstvo Nam je vedno pri srcu, posebno pa še sedaj, ko je izpostavljeno trpljenju in preganjanju. Koliko duhovnikov je že moralo zapustiti to deželo! Želimo vso srečo in socialni ter gospodarski napredek kubanskemu ljudstvu, vendar se pri teh prizadevanjih morajo spoštovati vrednote krščanske civilizacije in kulture, ki so najvišje dobro. Božja ljubezen naj čimprej reši vse težave tega ljudstva. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru v splošni avdienci 20. 9. 1961)

Duhovno materinstvo Marije v krščanskem življenju

Kristus ni nikoli sam. Nikoli si ga ne moremo predstavljati brez Marje. Bila je ob njem v Betlehemu, Nazaretu, ko je ušel in nazadnje na Kalvariji. Dal nam jo je za mater. Živeti moramo združeni z Jezusom in Marijo, potem smo lahko prepričani in polni zaupanja, da nas noben strah ali sila ne bo premagala. (Sv. oče Janez XXIII. v splošni avdienci 9. septembra 1961)

Cerkev skrbi za vsa ljudstva in narode

Papež gleda z veseljem in naklonjenostjo na prebujajoče se mlade narode, ki vstajajo k svoji državni samostojnosti. Potrebno pa je, da sodelujejo z vsemi

narodji in ljudstvi. Zato sv. oče vsak dan moli in prosi, da bi zavladal trajen mir na svetu, da bi vsi narodi živeli v medsebojni ljubezni in slogi. (Sv. oče v nagovoru zastopnikom maristov 1. 9. 1961)

Skupno dobro in mednarodno sodelovanje

Cerkev visoko ceni vse prizadevanje za mednarodno sodelovanje in povezanost. Vsi narodi imajo skupne interese in zato je potrebno sodelovanje in medsebojno spoznavanje. Tako se bodo dosegli pozitivni uspehi in dobro vse človeške skupnosti. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru Mednarodni komisiji za civilne zadeve 15. 9. 1961)

Veličina vsakega poklica je v službi bližnjemu

Vsak poklic mora biti služba bližnjemu. Temu se more pomagati, da živi v miru in redu, da tako more razvijati svoje moralne kreposti, posebno glede odpovedi, za skupno dobro. Vsi in vsak se mora truditi na svojem mestu za skupno dobro. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru udeležencem Mednarodnega kongresa policije 8. 9. 1961)

Tudi najbolj revni ne smejo nikoli stradati kruha

Vsak delavec mora prejeti dostojno oziroma tako plačo, da se lahko pošteno preživi. To je bilo že poudarjeno jasno in odločno v okrožnici Mati in učiteljica. Pri tem se pa ne sme pozabiti, posebej še v pekovski obrti ali industriji, da bi cene tako narasle, da bi vsakdanji kruh bil nedostopen najširšim in najrevnejšim slojem družbe. Kruh je resnično bratska hrana človeštva, zato ne sme manjkati nikoli tudi v najbolj revni družini (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru udeležencem mednarodnega kongresa pekovske obrti 20. 9. 1961)

CLOVEK IN LESTVICA

Gospod X drsi s svojim avtomobilom po asfaltni cesti skozi neznano pokrajino. Ob poti stoji črpalka za bencin, ki bo dala avtomobilu hrane, gostilna, ki bo utešila njega, zabavišče, kjer se bo mogel odpočiti, potovalna agencija, ki mu bo dala informacije za naprej, menjalnica, kjer bo mogel zamenjati čeke in tako nadaljevati pot, policijska stražnica, ki bo pazila za njegovo varnost, ... in še sto in tisoč drugih hiš in hišic. Vsaka od njih ima za gospoda X svoj smisel in le ob njih bo mogoče priti na cilj.

Potovanje gospoda X po asfaltni cesti je primera človekovega potovanja skozi prostor in čas proti končnemu cilju. Tudi človek se na svoji poti srečuje s sto in tisoč stvarmi, katerih vsaka ima svoj smisel zanj.

Da je potovanje urejeno, pravilno, je treba dajati stvarjem tisti pomen, ki ga same v sebi imajo. Kakor bi nápak ravnal gospod X, ko bi dajal prednost zabaviščem ob poti, zanemarjal pa motor pri avtomobilu ali informacije o potovanju, tako bi napačno ravnal človek, ko bi dajal večji pomen na svoji poti stvarjem manjše vrednosti in obratno.

Stvari niso vse enako vredne. Med njimi je red in ta red je treba upoštevati, če naj bo potovanje pametno.

NI VSE NA ISTEM KLINU

Vrednota je vse tisto, kar ima kak smisel za naše življenje, kar more kako zbuditi naše želje, pa naj bo to resnica, ki je skrita v knjigi, ali denar, ki nam ga bo vrgla kupčija, no-

tranja moč, ki jo bomo našli v molitvi, ali ugodje, ki ga bomo občutili na izletu. Vrednot je vse polno in nikdar bi ne mogli naštetih vseh.

Red med njimi imenujemo vrednotno lestvico. Kakor na lestvici niso vsi klini skupaj, ampak ima vsak svoje mesto, tako v morju bitij nimajo vsa ta enake cene, ampak je med njimi red. Z drugo besedo: niso vse stvari na istem klinu v lestvici, ampak so ene više druge nižje.

Vrednotna lestvica — red med vrednotami, uvrstitev stvari po njih ceni. Stvarem, ki jih srečujemo na svoji poti, skušamo določiti ceno in jih po tej vrednosti uvrstiti ene za druge: najprej bolj vredne, potem manj. Tako imamo točen pregled, kaj je bolj važno kaj manj na naši poti, in pot bo bolj pametna in bolj gotova.

Kako človek spozna ceno stvari?

Že zdrava pamet pove, da niso vse stvari enako vredne in katere so bolj dragocene, katere manj. Ni treba biti modrijan, da veš, da ne boš zamenjal zdravja za denar ali poštenost za hipno ugodje.

Zlasti pomaga pri cenitvi bitij božja luč razodetja. Bog je človeku govoril in on mu je tudi povedal, koliko je kaj v sebi vredno in koliko ni. Ko je n.p.r. Kristus primerjal med seboj bogastvo vsega sveta in večnost, je rekel: „Kaj pomaga človeku, če si ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?“ Ali ko je govoril o biseru na njivi, ga je primerjal z božjim kraljestvom: človek, ki je biser našel, je vse prodal, samo da je mogel kupiti tisto njivo z biserom, toliko je biser vreden.

Ta zapovrstnost v ceni stvari je

dana od Boga in ni nekaj, kar bi lahko vsakdo po svoje določal. Treba se je prikopati do pravega vrednotenja vrednot in s tem vrednotenjem vskladiti svoje življenje.

KAKŠNA JE LESTVICA?

Poskušajmo naštetih glavne kline vrednotne lestvice in red med njimi, začenši z najdragocenejšim.

BOG in zedinjenje z njim je najvišja vrednota. Bog je edino neustvarjeno bitje, neskončno in vsepolno in kot tako zdaleka najdragocenejši zaklad, ki ga človek more na svoji poti najti. Sem spada vse versko, vse, kar nas spravlja v zvezo z njim: ljubezen in milost, molitev in kesanje, sveto pismo in Cerkev, zakramenti in čednosti in še vse drugo bogastvo nadnaravnega sveta. Teh dobrin ne smemo podrediti nobenim drugim.

DOBROTA, nravna dobrota, poštenje, značaj ali kakor hočemo imenovati te vrste dobrin, je druga na vrednotni lestvici. Nižjih vrednost ni dovoljeno staviti nad to (n.pr. denar nad poštenje), ta pa mora biti v službi Bogu. V to poglavitno gre vse tisto, kar človeka poplemeniti, naredi dobrega, poštenega, značajnega. Zlasti spada sem vse o vzgoji.

RESNICA je tretje v vrsti bitij. „Takoj za ljubeznijo je resnica prva svetovna velesila“, je rekel nekdo. „Hudič je oče laži“, je rekel Kristus. Koliko gorja je v človeštvu zaradi nespoštovanja resnice. Vsi totalitaristični sistemi so zgrajeni na laži. Zlasti je dragocena za človeka resnica o najglobljih njegovih vprašanjih: od kod in kam gre, zakaj je na svetu.

LEPOTA je nadalnje, kar je Bog

človeku poklonil. Raztresel jo je v svet v oblikah in barvah, v glasovih in melodijah. Človek posnema iz narave na platno in na papir, v kamen in v strune, kar lepega srečuje na poti. Seveda se mora ta svet lepote podrediti višjim dobrinam, zlasti nravnim zahtevam, ker so te nad njo.

DRUŽBA z vsem svojim bogatim življenjem je nova vrednota. Težko jo je točno uvrstiti med ostale, ker je bolj vrednota ob drugih kakor ena izmed njih. Če jo vstavimo med nje, je še najprimernejše njeno mesto tukaj. Vsebinska te vrednote je v pravem razmerju med njo in njenimi člani, pa v pravih odnosih članov med seboj. Vsi gradijo skupno hišo, hiša daje vsem zavetje, vsi si med seboj pomagajo.

ŽIVLJENJE ni najvišje pri človeku. Rimski pesnik Juvenal je zapisal: „Veruj, da je velik greh bolj ceniti življenje kakor poštenje in zaradi poštenja izgubiti pravdo življenja“,

(to je tisto, kar daje življenju vrednost in smisel). Gre za bio-psihične vrednote: zdravje, telesno in duševno, zrak, svetloba, hrana, in vse drugo potrebno za ohranjanje zdravja.

DENAR je predzadnji na lestvici. Mišljene so tu ekonomsko-tehnične vrednote: prehrana, obleka, stanovanje, oprema, stroji, delavnice, delo in vse, kar je kako v zvezi z denarjem. Prav denar se tako rad postavi v vrsti pred druge dobrine, kot da je med bitji več vreden, kot v resnici je.

UGODJE, zabava, užitki — vse to je na zadnjem mestu med dobrinami. Zdi se, da kdo kdaj postavi to kot najvišje v svojem življenju in temu žrtvuje vse drugo: vero in poštenje, zdravje in denar.

NE PREVRAČAJ LESTVICE!

Stvari same človeku narekujejo, naj ne prevrača lestvice vrednot, ampak naj vsako jemlje tako, kakor je sama na sebi. Prevračanje lestvice je malikovanje. Človek postavi tako rad oltar svojemu bogu, maliku,

okrog katerega se potem vrtijo vse misli in želje in kateremu vse drugo žrtvuje.

Moderni človek rad malikuje svoj razum in tehnični napredek, kot da nima oboje svojega zadnjega smisla v Bogu. Ali literaturo ali šport ali materijo.

Bog je najvišja vrednota. Njemu mora vse služiti, zanj je vse ustvarjeno. Kar nas približuje njemu, je vredno za nas, in kolikor bolj nas približuje, toliko bolj je vredno.

Življenje, ki se ravna po prevrnjeni vrednotni lestvici, je izgubilo svojo notranjo vrednost, je nespametno. Je bolj kot nabiranje bogastev in polnitev časa z njimi, praznenje, izguba, maňanje po zraku.

Gospod X še vedno drsi s svojim avtomobilom po asfaltni cesti proti cilju mimo hiš in hišic. Od izbire postaj in pravega vrednotenja naprav ob cesti je odvisno bogastvo njegova potovanja in prihod na cilj.

Tudi mi drsimo skozi prostor in čas proti cilju. Od pravega vrednotenja vrednot je tudi pri naši poti odvisna cena te in dosega cilja.

Pravijo, da so Gorenjci najbolj trmasti med vsemi Slovenci. Izmed Gorenjcev najbolj Begunjci. Od Begunjcev najbolj nadškof Jeglič.

V Mostah so gasilci priredili veselico. Pa so povabili nanjo tudi nadškofa Jegliča kar po telefonu tako-le: „Prevzvišeni, pridite, ga bomo tako lomili!“

Jeglič je šel po Prešernovi ulici. Opazil je fantka, ki se je stegoval za gumbom električnega zvonca pri hiši. Pa mu je nadškof pomagal in on pozvonil. Fantič je nadškofa pocukal za suknjo in rekel: „Sedaj pa teciva!“

KRŠČANSKO POJMOVANJE POKLICA

POKLIC POMENI:

- svojsko delavnost
- v službi bližnjemu
- po svobodni izbiri

ZVEZA Z NRAVNOSTJO:

a) glede na poedinca

V poklicni dejavnosti mora človek poleg vseh drugih lastnosti, potrebnih za pravno dobro dejanje, še

- ljubiti svoj poklic
- zavedati se svoje usposobljenosti in jo čim bolj izpopolnjevati
- ter se poklicu tako posvetiti, da mu druge zaposlitve ne odvzemo zanj potrebnih sil.

b) glede na družbo

Mora:

- upoštevati vse vrste pravičnosti in družbeno ljubezen
- gledati v bližnjem Kristusa
- delati, kot da bi Kristus delal po njem.

OSNOVE ZA POKLIČNO MORALKO:

- osebna nravna poštenost
- podvrženje poklicne dejavnosti nravnemu redu
- pravilno oblikovanje lastne poklicne vestnosti
- usposobljenost
- dolžnost do dela
- pravičnost
- druge družbene kreposti: resnicoljubnost, poklicna tajnost itd.

NADNARAVNI POGLED NA POKLIC: Krščansko delo

- je neprestano češčenje Boga
- je molitev
- nas približuje Bogu
- zadščuje za grehe
- je orodje posvečenja:

ko se v mislih združujemo z Bogom;

ko z dejanji volje zavračamo vse, kar je zlo, in sprejemamo svoje delo, ki je za kristjana

- dejanje vere
- sinovske vnanosti
- češčenja
- ljubezni.

J. R.

Nam je nedeljo zares Gospodov in prazničen dan, bistveno drugačen kot delavnik? Ali pa smo se navzeli „tuje učnosti“, ki nedelje ne posvečuje, ampak jo profanira, ki jo prodaja za krožnik leče, ki ji je najmanjša žrtev preveč in ji vsaka materialna korist odtehta težo nedelje?

Že nekaj let sem visijo po tovarnah težke, predvsem jeklarske in železarske industrije, tudi v krščanski zapadni Nemčiji, stenski koledarji — brez rdečih števil.

Svet — brez nedelje, leto — brez Boga.

Leta že se proizvaja jeklo v 4 izmenah, dan in noč, dan za dnem, brez prestanka, brez ne-delje; tako imenovani „tekoči delavni teden“. Ni več razlike med delavnikom in nedeljo; nedelja je kakor vsak drug delaven dan. Ločimo samo še delavni čas in prosti čas.

Za poskušnjo so tak „tekoč delaven teden“ 1956 uvedli v jeklarnah Oberhausen. Po nekaj mesecih so podjetniki izjavili, da se je poskus „obnesel“, kajti produkcija se je zvišala... Produkcija, čarobna beseda — odločilna in najvišja norma, nad Bogom in človekom!

Vzgleđi vlečejo: skušnjava tekočega tedna je zgrabila še druga podjetja: papirnice, tovarne za aluminij, kemične tovarne itd. Jez je porušen — poplava grozi, da bo odnesla nedeljo...

Da se s tem kršijo božje pravice — to ne šteje. Z Bogom in njegovimi zahtevami ne računajo. Ta „kalkulacija“ ni potrebna, ker ne dviga proizvodnje ne rentabilnosti podjetja.

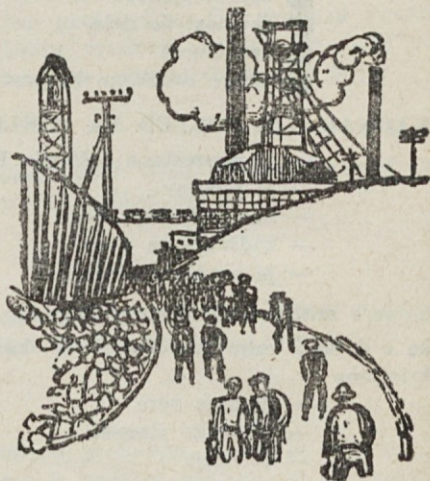
Da je „tekoči teden“ v kvar delavcu in družini — tudi to ne vpliva. Mnogi to škodo celo tajijo. Celó delavci sami trdijo, da jim je v korist. Res so le nekaj (ca. 17) nedelj v letu prosti, a

Naša nedelja

zato imajo po dva dneva v tednu počitek, mesto le enega, kot do sedaj. Za ceno nekaj prostih ur delavec prodaja nedeljo stroju, ki se noče več ustaviti.

Državna oblast se postopoma umika temu navalu. Upira se še, a popušča, vkljub protestom Cerkve in drugih kristjanov. V Nemčiji so izdali neko začasno, kompromisno naredbo, ki ne ščiti dovolj nedelje.

Po vsem tem je umljivo, da v modernem času vedno bolj gineva krščansko pojmovanje in spoštovanje nedelje;

posebno še tam, kjer je že prej niso posvečevali ne s službo božjo, ne s počitkom.

IN NAŠA NEDELJA

Kako je z nami, z našo nedeljo, v tujem sve-u in novem času? Smo ohranili zvestobo nedelji? Se kdaj spomnimo nazaj na praznično nedeljsko razpoloženje po naših mestih in vaseh? Nekaj svečanega je ležalo na njivah in poljih, na ljudeh, ki so se po belih cestah in rosnih stezah zgrinjali k središču: cerkvi! Seveda, razmere so druge, romantike naših nedelj ni več; drugi kraji, drugi časi, drugačni ljudje nas obdajajo; ali smo rešili, očistili, poglobili bistveno: religiozni značaj nedelje? Nam je nedelja zares Gospodov in prazničen dan, bistveno drugačen kot delavnik? Ali pa smo se navzeli „tuje učenosti“, ki nedelje ne posvečuje, ampak jo profanira, ki jo prodaja za krožnik leče, ki ji je najmanjša žrtev preveč in ji vsaka materialna korist odtehta težo nedelje?

Sprašajmo si vest ob socialni okrožnici Janeza XXIII. Mater et Magistra, v kateri se papež bridko pritožuje nad danes tako razširjenim zanemarjenjem, celo preziranjem nedeljske zapovedi. Roti vse prizadete: „V imenu božjem in v materialno in duhovno korist ljudi pozivamo vse: oblasti, podjetnike in delavce, naj izpolnjujejo to božjo in cerkveno zapoved; vse in vsakega opozarjamo na njegovo težko odgovornost pred Bogom in družbo“ (IV. 67).

GOSPODOV DAN

„Bog ima pravico zahtevati, da človek posveti en dan v tednu božjemu čiščenju“ — pravi ista okrožnica.

Brez dvoma. Pravzaprav mnogo več: človek je dolžan vse svoje delo, v petek

in svetek, Bogu posvečevati, opravljati v božjo čast, s svojim delom in vsem življenjem, ga slaviti in častiti. Saj je končni smoter življenja: božja čast in slava. Nato preveč pozabljamo.

A da se človek tej nalogi ne izneveri, da se je od časa do časa zavé in jo izpolnjuje, je treba, da je njegovo življenje prepletено, obdano od dni, ki so posebej temu posvečeni: nedelje. Nedelja naj posveti, prekvasi, nosi ves teden, da bo povezan z Bogom, resnično Bogu v čast.

Svet, čeprav je ustvarjen za to, da nas vodi k Bogu, nas pogosto tako zaposluje, veže nase, prevzema, da nas raje odtujuje Bogu in njegovemu čiščenju. Treba mu je od časa do časa, vsaj ob nedeljah, za hip uteči in se zateči v „svete kraje“, v hišo božjo, na božji svet, ki pa ni le zatočišče, marveč predvsem izhodišče za vedno novo osvajanje našega sveta: domov, ulic, delavnic, uradov, tovarn — za božjo čast.

Središče vseh krajev in vseh „svetih krajev“ je Golgota — oltar. Višek božjega čiščenja je daritev na križu in

njeno salno obnavljanje v sv. maši. Edino zares Boga vredno češčenje je v naši daritvi neskončno vredne žrtve edinorojenega Sina Bogu Očetu. Vse drugo zgolj naše češčenje je v primeri s tem kakor nič, neznatno, nepomembno. Zato nas Cerkev obvezuje, naj vsaj na dan, ki je Njemu posvečen, izkazujemo Bogu to najvišje češčenje v skupni daritvi sv. maše.

Nedelja je predvsem Gospodov dan. Predvsem ga darujemo, posvetimo Njemu, zavestno in širokostično.

ŠE DRUG POMEN NEDELJE

Je pa tudi naš dan, posvečen nam samim in našim družinam.

Spet je Janez XXIII., ki poudarja, naj človek nedeljo posveti svojemu notranjemu življenju, telesnemu počitku in družini.

Prost materialne zaposlitve, se more duh dvigniti v misli in ljubezni k božjim rečem in razmisliti v dnu svoje vesti o svojih obveznih in nespremenljivih odnosih do svojega Stvarnika" — pravi okrožnica. Z ene besedo: človek naj se v nedeljah notranje zbere, naj

bo vsaj nekoliko sam s seboj, naj s opih vase, razmisli o sebi — pred Bogom. Čim hitrejši je tempo našega časa in dela, čim bolj je danes človek pogreznjen v skrbi in težave vsakdanjega življenja, čim bolj tudi njega zajema god po vedno višji življenjski ravni in večjem udobju in uživanju, manj časa in smisla ima za nadnaravne in duhovne vrednote sploh. S silo se mora človek odtrgati od več ali manj materialističnega toka življenja, se za hip usaviti, umiriti — zamisliti. Človek, ki ob nedeljah nič časa ne porabi za svojo notranjost in svojo dušo, je nedeljo zapravljal, ji vzel njen religiozni značaj. Težko je pričakovati, da bi zamujeno v nedeljo nadoknadil na delavnik. Kdaj bo mislil na tisto „eno, ki je potrebno?“

„Telesni počitek od trdega vsakdanjega dela je prav tako človekova pravica in potreba,“ nadaljuje papež v enciklički. Zato Cerkev zahteva, da človek more in mora v nedeljo počivati: delo v obratih naj počiva in delavec naj počiva.

V nedeljo naj si človek „z oddihom in poštenim razvedrilom“ (Mater et Magistra) nabere novih moči; proti smislu nedelje torej je: zapraviti in izčrpati še ostale in se v ponedeljek utrujen privleči na delo.

Nedelja naj na eni strani ohranja in obnavlja veselje do dela, na drugi strani pa naj nas varuje modernega precejevanja, poboženja dela. Delo je danes za mnoge malič, smoter življenja, ne več le sredstvo. Ne velja več: delamo, da živimo, marveč: živimo, da delamo. Po Marxu je človek bitje, ki dela. Pohujšljivo je danes reči: Delamo, da potem počivamo, da imamo čas... Ne, Vsakega trenutka je škoda na potu k napredku v tehniki, v obvladanju narave in sveta. Kar ni pridobitveno, tehnično, snovno delo — ne velja. Molitev,

skrb za duhovno življenje, za kulturo, umetnost, je potrata časa, brezdelje, lenoba. Kdor zapade tej miselnosti in ga priganja še gon za čim večjim zaslužkom z dvojn delom, z rednim in izrednim, z nadurami tudi na praznik — in to brez resnične potrebe — postane suženj dela, robot. Nima miru, ves je živčen, nezadovoljen.

Človek ni le podoba Boga-Stvarnika po svojem delu, marveč tudi podoba Boga, ki je v absolutnem miru. Te podobe ne sme zatajiti brez škode, sicer postane podoba mrtvega stroja.

Nedelja je tudi v oporo človekovi ogroženi osebi. Večji del ljudi občuti svoje poklicno delo, posebno telesno, kot breme, vez, znamenje odvisnosti, kot nekakšno sužnost v službi materije in drugih ljudi. Nedeljski počitek je čas zanj, za njegove misli in načrte, mu daje občutiti večjo osebno svobodo, bolj se zaveda, da je človek, oseba, t. j. „bitje, ki sebi biva“. V nedeljo je nekako svojo gospod, ni priklenjen na uradne ure in na stroj, sam razpolaga s svojim časom. Nedelja na svoj način dviga človekovo dostojanstvo, kar je danes velikega pomena.

Na socialnem področju prinaša človeštvu prav pojmovana nedelja velike koristi in vseh mogočih področjih. Missimo samo na eno: na družino. Delo čez teden družino skoro povsem razdruži, razbije; komaj se vidijo zjutraj ali zvečer. Nedelja naj bi jo zunanje in notranje povezovala za ves teden. Tako je nedelja važna za gojitev družinskega čuta, za občut doma (ne le kraja, kamor se hodi spat). Med tednom ni časa za pomenke in preudarke, za notranje zblíževanje, medsebojno vplivanje. Kar se je čez teden nasedlo odtujenosti, zagrenjenosti, slabe volje, naj nedelja ugladi, zabriše. Ni mogoče v nekaj stavkih povedati kolikšen blagoslov je nedelja za družino, če jo pojmuje in praznuje res krščansko in družinsko. Največje socialno zlo „tekočega delavnega tedna“ je prav v tem, da družina nima več nedelje, ne skupnega prostega dne: kadar je eden prost, je drugi v službi, šoli.

Teh nekaj misli o nedelji naj v nas vseh zbudí željo in voljo: spoštovati Gospodov dan, kakor nas uči Cerkev.

DR. IGNAČIJ LENČEK

Molitvena zveza za slovensko domovino

Molitveni namen za januar

25. januarja bosta potekli dve leti, odkar je sv. oče Janez XXIII. naznanil, da ima namen sklicati vesoljni cerkveni zbor. Cilj koncila je obnova katoliške Cerkve in to s trojnim namenom: 1. da bo katoliška Cerkev bolj odgovarjala božji zamisli; 2. da bo katoliška Cerkev vedno bolj sodobna; 3. da bo z vsemi sredstvi skušala doseči zedinjenje med kristjani.

Uresničenje teh ciljev bo brez dvoma blagodejno vplivalo na ves svet in tudi na slovenski narod.

Ker pa veliko odvisi od božje milosti, zato v januarju s sv. očetom in po njegove namenu: molimo, da bi priprave za vesoljni cerkveni zbor uspešno napredovale.

Prinašamo izvleček iz življenjepisa, ki ga je napisal Douglas Hyde, kjer popisuje, kako je v komunizem zašel in kako ga je pustil, ko je videl, da je rešitev le v katolicizmu. Rojen je bil na Angleškem; 17 let star postane metodist (ločina protestantov), potem je zgubil vsako vero in postal borben komunist. Bil je v Španiji na strani komunistov; doma je ustanovil komunistični dnevnik „Daily Worker“, ki izhaja še danes. Ko je prišel k resnici v katolicizmu so ga imenovali:

ČLOVEK, KI JE PRIŠEL IZ MOSKVE V FATIMO

V manj kot 40 letih je komunizmu uspelo osvojiti si skoro tretjino sveta. Od vsakih treh otrok, ki se danes roče, je eden pod komunizmom. Komunistična oblast obsega že več kot polovico sveta. Obsega Sev. Korejo, Kitajsko, Severni Vietnam, Mandžurijo, Mongolijo, Rusijo s Sibirijo, Letonijo, Estonijo, Litvo, Poljsko, Čaško, Rumunijo, Bolgarijo, Jugoslavijo, Albanijo, Vzhodno Nemčijo. Grozi pa nevarnost, da si podvrže še celo vzhodno Azijo, Indijo in mlade afriške države. Če se mu to posreči, bo vladal nad večino sveta. Komunizem sam to trdno veruje, da se mu bo v kratkem posrečilo.

Sedaj ima za svojo prvo in glavno nalogo povreči si Azijo, Afriko in Južno Ameriko.

Da komunizem pride na oblast zanj ni potrebno, da ima veliko partijcev, tudi ne, da ga ljudstvo v večini podpira. Vsa njegova zmožnost in upanje je, da zna izrabiti majhno peščico ljudi, ki so do konca izvežbani, da odločilno vplivajo na večino, ko pride zanje ugodna ura.

Zato je za nas važno, da dobro vemo, kako se vežba tista peščica, kako dela, kakšna pota rabi, da množica sprejme njih delo in nauk.

Največja bitka današnjega časa je bitka za srce, razum in dušo človekovo. To komunisti dobro vedo in vsi soglasno za tem gredo. Tudi kataličani bi to morali dobro vedeti in skušati razumeti nasprotnika ne samo gledati, s kakšnim naporom dela on.

Sprijazniti se moramo z dejstvom, da je komunizem pridobil zase veliko ljudi, po naravi dobrih in tudi razumnih. Zavedajmo se, da je zmota, da komunizem dobiva ljudi, ki hlepe po oblasti in osebnih koristih, ali da žanje samo med delavskim razredom.

Zato bi rad pokazal vsem, kako misli komunist, kaj je zanj komunizem, ker je to čisto nekaj drugega kot mislijo nekomunisti ali protikomunisti — tako pravi pisec tega članka — in nadaljuje:

Zanimiva zgodba

Sam sem bil komunist 20 let; in ko sem komunizem pustil, so bili vsi prijatelji, ki sem jih imel — komunisti. V zadnjih 9 letih, odkar sem postal kataličan, sem skušal do dobrega poudariti zgodbe vseh ljudi moških in žensk, mojih tovarišev in prijateljev, da bi se dokopal do tistega, kaj jih je privedlo

v komunizem in jih tako trdno drži, da delajo noč in dan zanj z vso vnetostjo.

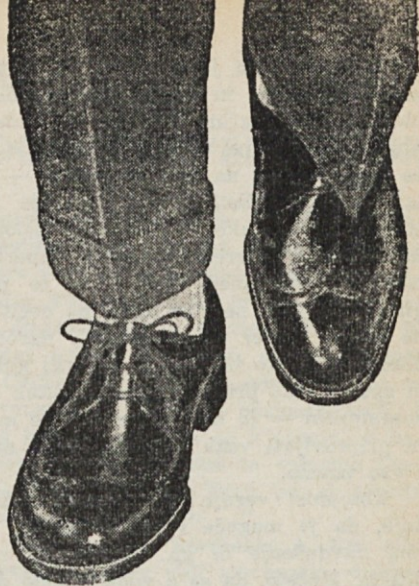
Prva stvar, ki je zame čisto jasna, je, da je velika večina ljudi šla v komunizem po svojih dobrih lastnostih, ki so jih imeli in ne po slabih —; prav to je komunizmu najbolj satansko. Satan poskuša dobiti zase najboljše lastnosti najboljših ljudi in jih zase izrabiti — slabo ni zanj, ker mu ne služi.

Kako gleda komunist na komunizem? Zanj je komunizem uresničenje popolnosti človeke družbe. Vedno so ljudje, ki imajo pred seboj ta cilj — sveta Cerkev tudi — saj se bori „za boljši svet“ — zato ni nič slabega — vir napredka je.

Druga resnica. Komunistu je komunizem upor proti vsemu, kar je slabega v socialnem redu, ki vlada sedaj na svetu, ki je še daleč od popolnosti. Tudi to še ni nič slabega. Saj smo sami pritožbe, kako se prav Cerkev vojskuje za pravičen socialni red.

Tretja stvar: za komuniste je to revolucionarno gibanje. Uničiti hoče vso družbo, kot jo danes poznamo, vse njene moralne in duhovne vrednote, ki jih imamo že dva tisoč let. In to revolucionarno gibanje podpira borbeno brezbožna filozofija — to pa je, kar komunizem dela tako strašno slab — tako neizrekljivo nesrečen za vso človeško družbo.

Četrto: Komunistu je komunizem namočenost za vero. Sicer to zanikajo, ker pravijo, da so proti vsaki veri — vendar moremo razložiti vse velike odpovedi, žrtve, za tako slabo stvar — samo na ta način, da je to zanje vera. Komunizmu je Bog komunistična ideja. Vir komunizma je pri komunistu v praznoti, ki je nastala v njem, ko je zapustil krščanstvo — nimajo ne vere, ne idealov, nikake spodbude za življenje in delo — ne spleča se jim delati ne živeti — ker ne vedo zakaj; komunistu

je tisti zakaj — komunizem, ker nima ne Boga, ne vere: Zato v komunizem gredo moderni pogani in kristjani, katerih vera je samo tradicija brez korenin in brez življenja po veri. Na to mora posebej misliti vsak veren katolik, tukaj je korenina, tukaj vir komunizma.

Cilj komunizma je podvreči si ves svet. Samo v tem in zato živi komunist. Da bo to mogoče doseči je treba podreti ves moralni in socialni red, v katerem danes živimo na svetu.

Kako delajo

Način, kako to doseči je v marksovem nauku o nasprotjih v kapitalizmu. Ta nasprotja je treba izrabiti. Ta nasprotja so:

a) pognati v boj delavce proti kapitalistom;

b) kolonialne ali napol kolonialne narode proti imperialistom;

c) imperialiste proti drugim imperialistom;

d) vse kar je komunističnega proti vsem, kar je kapitalističnega.

Za komunista je nespravljivo stanje med delavcem in delodajalcem, med ubogim in bogatim; kar pridobi eden, nujno zgubi drugi — zato je treba borbe med razredi na nož, do smrti — in tako se kapitalistični red razkraja na znotraj. Prav tako je z interesi kolonijalizma in z interesi posamihi imperialističnih držav med seboj. Vse to pogrnati v boj, ki ne sme imeti ne počitka ne konce, dokler vse ne pade v naročje komunizmu. Ko bo vse na znotraj gnilo in spodjedeno, pride ugoden trenutek za komunizem — in na ta trenutek se mora pripravljati vsak komunist vsek dan z vso vneto.

Komunist veruje in v praksi dokazuje, da je mogoče vpreči vsakega, ki ima navdušenje in ga vzgojiti za voditelja. Hočejo, da se z vodniki zelo dobro postopa in da se priučijo, da spravijo v sklad svoje privatno življenje s komunistično teorijo in tega nauče tudi druge.

Vse store, da se ti voditelji znajo žrtvovati in prepričati druge, da store isto. Morajo imeti več pouka, zlasti še pouk, kako povedati in razložiti svoje ideje drugim. Na ta način gred, zmeraj naprej, drugi pa po navadi čakajo, kdo bo kaj naredil — in ne pridejo nikamor.

Danes je zanje zlasti važna taktika, ki so jo porabili na Kitajskem, ker jo rabijo povsod v manj razvitih napol kolonijalnih narodih.

Primer iz Kitajske

Na Kitajskem niso prebivalstva prepričali za materialiste ali marksiste. Pridobili so izobražence brez službe, ali slabo plačane, pa še nekaj študentov in kmečkega prebivalstva. Te so dobro izobrazili za vodnike in razposlali med narod, ki je bil podhranjen, zadolžen in željan zemlje. Tem so povedali, da jih bodo oni osvobodili in postavili na trdna tla, na človeka dostojno življenje. Vse so obljubili in to je njih taktika, ko so

prišli na površje, na oblast, pa nič dali, postalo je vse državno. Če bi bil tam zares krščansko socialni red, bi verjetno do tega ne prišlo.

Navodila Mao Tse Tunga za to delo so takale:

Komunist naj se pomeša med narod in spozna, kaj narod hoče, kaj ga najbolj tlači. To potem spravijo skupaj v nek program in gredo nazaj s tem programom med narod — kot s programom komunistične partije, ki ta program zahteva. In narod seveda odobri ta program in partijo, ki ga zahteva.

Ključ do uspeha — pa je tista pešiča navdušenih in prepričanih delavcev, ki se žrtvujejo do konca za zmoto.

Zato katoličani tega ne bodo podri nikoli, če se bodo samo proti borili — samo negativno delali. Treba je pozitivnega krščanskega cilja — in za ta cilj navdušenih in požrtvovalnih delavcev. Zato je odvisno vse od tega, kaj bodo storili katoličani — če bodo le na papirju brez vere, ki se kaže vsak dan v vsakem delu — bo zmagala komunistična vera. Če bodo pa znali ves katoliški svet preobraziti v zares globoko veren svet, je pa komunizmu korenina spodrezana.

Priredil J. Kn.

DOPOLNITE STAVKE, ČE ZNATE!

1. Ko bi Bog mogel zaspati, bi se zbudil...
2. Svetniki ali pogubljeni, vse drugo...
3. Če hočeš najti Kristusa, ga ne išči...
4. Da prideš povsem do vsega, se moraš odpovedati...
5. Prava sodba o stvareh je znanost...
6. Kako bedna se mi zdi zemlja, kačar...
7. Če ljubiš zemljo, si...
8. Pričnost več velja kakor...
9. Kdor ne mara luči, jo upihne sam; nato pa nima pravice, da bi...

Dopolnila na strani 45

MOSKOVSKI PATRIARHAT

IN BODOCI CERKVENI ZBOR

Izjava kardinala Bea nekemu italijanskemu časnikarju je dala povod članku v 6. številki „Revije Moskovske Patriarhije“ (1961). Kardinal Bea je dejal, če bo poslal moskovski patriarh svoje opazovalce na bodoči cerkveni zbor, jih bodo v Rimu sprejeli rade volje. Prijazne rimske besede so sprožile manj prijazni odmev v Moskvi: četudi nas povabite, mi se povabilu ne moremo odzvati. Odtod latinski naslov članka: „Nan possumus — ne moremo“.

Nepodpisani člankar najprej navaja s'ališče, ki ga je zavzela moskovska patriarhija že pred dvema letoma: bodoči koncil je notranja zadeva rimske katoliške Cerkve in moskovska Patriarhija ške Cerkve nobenega razloga, še manj name, da bi se vmešavala vanjo (Revija Patriarhata, št. 7. 1959).

„Ta odnos do bodočega koncila izvira iz prepričanja, da rimski Sedež, ki se prōglašā za središče vesoljne resnice in cerkvene edinosti, do zdaj ni pokazal nobene želje, da se odpove zahtevam, ki so l. 1866 prisilile vzhodne patriarhe, da so odklonili povabilo papeža Pija IX. k Vatikanskemu koncilu. Tedaj je bila udeležba vzhodnih na koncilu vezana na pogoj, da priznajo papeževo prvenstvo brez pridržka. Za to v današnjem razpravljanju členov katoliške Cerkve o krščanski edinosti ne moremo videti nič drugega, kot poskus za razširjenje rimske oblasti čez pravoslavno Cerkev.“

„Ne samo v pozivih 'v skupni ovčnjak', marveč tudi v metodah, ki se uporabljajo za pritegnitev pravoslavnih Cerkva k udeležbi na bodočem koncilu, lahko opazimo to poskušanje. Že po

kanoničnem redu, ki je v moči v rimski katoliški Cerkvi, papež Janez XXIII. ne more povabiti k koncilu vzhodnih patriarhov koš škofov, ki bi mu bili enaki po dostojanstvu in pravicah. Drugače bi papež priznal koncil za najvišjo oblast v Cerkvi, to se pravi, odpovedal bi se prvenstvu in dogmi o nezmotljivosti, z eno besedo, vrnil bi se k stanju, v katerem so bile zahodne in vzhodne Cerkve pred ločitvijo. Tega pa si seveda Rim ne more misliti...“

Tudi v izjavi kardinala A. Bea moskovski člankar vidī pre'enzijo rimskega sedeža po absolutni oblasti nad vsem krščanskim svetom, „oblast, zaradi katere so bile iznajdene celo nove dogme, ki so ločile rimsko Cerkev od vesoljne Cerkve“.

K tem starim obrambnim razlogom pravoslavnega bogoslovja dodaja moskovska Revija še en razlog, ki ni bogoslovske narave: „Bodoči koncil,“ pravi, se ne bo mogel dovolj dvigniti nad protislovja dobe, da bi mogel izreči besede pomiritve, ki jo človeštvo potrebuje...“ Še več, predvideva, da se bo dejavnost koncila sprevrgla v „orožje političnih ciljev, ki niso združljivi z duhom krščanstva“.

Mi s svoje strani močno obžalujemo verjetno odsotnost nekatoličanov na bodočem vesoljnem cerkvenem zboru. Ne dvomimo pa, da bo odsotnost moskovske Patriarhije delno opravičena zaradi njene nesvobode, zaradi njene zaslužjenosti politični sili, ki je podlegla satanovi skušnjavi in čigar brezbožni marksistično-leninski čni duh bistveno ni združljiv z duhom krščanstva.

Kk.

ZAKAJ SO V BOŽIČU TRI SV. MAŠE

Večkrat se tisti, ki živi versko-liturgično življenje svete Cerkve, sreča z vprašanji, na katera ne ve odgovora, pa naj še tako brska po svojem znanju krščanskega nauka. „Tega nam pa gospod katehet v šol ali gospod župnik s prižnice niso nikoli razložili,“ meni. Res je! Precej je takih vprašanj, zlasti v liturgiji. Niso vedno bistvene važnosti, a je vendar zelo koristno, da jih verniki poznajo, da morejo tako bolj živo sodelovati in živeti bolj pestro krščansko življenje.

Eno takih vprašanj, na katero bi mnogo preprostih vernikov, in verjetno tudi „manj preprostih“, ne znalo odgovora, je: Čemu moli duhovnik na božič tri svete maše?

Tri sv. maše dvakrat v letu

Po odgovor na to vprašanje moramo daleč nazaj v zgodovino Cerkve; v krščanski Rim petega stoletja. — Nekaj podobnega imamo tudi na vernih duš dan. Tudi na ta dan moli duhovnik tri maše. Vendar je ta običaj zelo nov v primeri z onim. Vpeljal ga je sv. oče Benedikt XV., katerega se starejši gotovo še spominjate. Povod za to lepo navado je dala prva svetovna vojna. Ob misli na toliko vojakov padlih po bojiščih je papež leta 1915 vpeljal trojno sv. daritev na dan, ko se spominjamo vseh rajnih. — Trojna euharistična daritev na božič pa je mnogo starejšega izvora. Tudi je ni papež ukazal s posebnim odlokom, ampak je on sam to vršil v Rimu. Kakor toliko drugih običajev v Cerkvi se je tudi ta polagoma širil in utrjeval v zapadni Cerkvi.

Zakaj pa je papež maševal trikrat

ravno na božič? Sprva je na božič, kot na vse druge praznike opravljal le eno sv. daritev in sicer ono, ki je v mašnih knjigah na tretjem mestu: „Tretja ali velika maša“. Ta maša se je brala v cerkvi sv. Petra, na grobu prvega papeža. V prešernih ladjah bazilike sv. Petra so se shajali rimski kristjani in mnogo romarjev, ki so se za ta praznik od povsod zbrali okoli Kristusovega namestnika in slovesno obhajali rojstvo Kralja vesoljstva. Preberi pazljivo mašni obrazec tretje božičine — velike maše! Občutil boš veličino in značaj veseljnosti praznovanja Kristusovega rojstva v mogočni rimski baziliki. „Dete nam je rojeno in Sin nam je dan; in njegovih ramah je vladarstvo...“ (vstop. spev). Šele v srednjem veku se je ta maša pričela moliti v baziliki sv. Marije Velike. Zato beremo v današnjih mislah poleg naslova: Shod pri sv. Mariji Veliki“.

Kot na Vzhodu

Proti petemu stoletju pa so pobožni romarji Svete dežele pripovedovali v Rimu, kako obhajajo božič kristjani v Jeruzalemu. Oni so imeli seveda to srečo in prednost, da so mogli obhajati posamezne praznične skrivnosti na krajih, kjer so se dejansko ali zelo verjetno izvršile. Božično slovesnost so pričenjali ob polnoči v mogočni baziliki, ki jo je dal zgraditi Konstantin nad betlehemsko votlino in sredi katere so bile prave Jezusove jaslce. „Zakaj pa ne bi storili nekaj podobnega tudi v Rimu?“ so menili kristjani večnega mesta. „Saj vendar častimo v bazili sv. Marije Velike posnetek betlehemskih jaslci!“ Tako je neki božič papež s svojim spremstvom

prvikrat poromal na sveto noč v to Marijino baziliko in tam v sveti zbranosti in ginjenju molil prvo božično mašo: „Maša pri jaslicah“. Zato bereš v misalu zraven naslova prve božične maše: „Polnočnica“ ali „Angelska maša“. Še danes veje iz molitev in spevov te maše neka topla pristrčnost, ki gane v dno duše, v nasprotju s tretjo veliko mašo, ki je mogočnega in vesoljnega značaja, kakor smo dejali. „Gospod mi je rekel: Moj Sin si ti, danes sem te rodil...“ (vstop. spev).

Tretja maša

Kmalu pa je papež uvedel še tretjo mašo in sicer med prvo (polnočnico) in tretjo (veliko mašo). Takole je nastala: Po polnočnici se je papež vračal s spremstvom od sv. Marije Velike k sv. Petru. Procesija je šla skozi grški del mesta ob vznožju Palatinskega griča. Grki so imeli tu svojo cerkvičo posvečeno vzhodni mučenici sv. Anastaziji, katere god so obhajali prav 25. decembra, torej na božič. Papež se je iz vljudnosti do v Rimu živečih grških opravnikov in njihovega vladarja, carigradskega imperatorja, mimogrede ustavil v

tej cerkviči ter v njej maševal. Zato se je še do danes ohranilo v naslovu druge božične maše: „Shod pri sv. Anastaziji“, in pri maši sami se spominjamo sv. mučenice (kljub temu, da Cerkev opušta na velike praznike spomin svetnikov pri sveti maši). Ta maša se imenuje tudi „zorna maša“, ker je papež s spremstvom nekako ob zori dospel k cerkviči sv. Anastazije; ali „pastirska maša“, ker so le-ti ob zori prihitali k Jezusovim jaslicam. Pri tej maši se zato bere evanġelij pastirjev. Od tod ima ta maša jutranji, svež značaj in izraža veličastno misel: Vzšlo je pravo jutranje Sonce, Kristus Gospod: „Luč bo svetila danes nad nami, zakaj rodil se nam je Gospod“ (vstop. spev).

Običaj treh sv. maš na božič je torej že zelo star v Cerkvi. Svoj izvor ima v onem častitljivem božičnem romanju rimskega papeža.

Duhovnik danes ne roma iz ene cerkve v drugo, a kljub temu opravi tri sv. daritve v spomin na mekdanje papeževo romanje in kot izraz prekipevajočega veselja zaradi rojstva Gospodovega.

Príredil Franc Bergant

Sveta noč, blažena noč, vse že spi, je polnoč

Malo je zaposlitev, ki bi bolj odlikovale ženo, kot je vzvišeni, a težki in obsežni poklic: oskrbovanje in vodstvo doma, prehrana in vzgoja otrok ter zadoslitev vsem družinskim potrebam; z eno besedo: biti večša „gospodinja“.

Ker je tako važno nje-
no poslanstvo in ker je vsak dom kot prava država v malem, zato ne more nobena gospodinja brezskrbno govoričiti: „Eh, kaj koga briga, kaj jaz delam!“

Če bi se vse gospodinjne skupaj vzele, bi lahko v kratkem času spravile s trga slabe ali nekoristne izdelke, ker bi jih pač nihče ne kupoval.

Dom, kot vsaka še tako majhna organizacija, zahteva neki red in pregled v ekonomskih zadevah in vsaj preprosto knjigovodstvo, kamor se točno beležijo izdatki in dohodki.

Če eden od zakoncev ne zna prav obračati koristnega, a obenem tako nevarnega orodja kot je denar, naj z razumevanjem prepusti te posle drugemu.

V V
BOŽIC

Jezusovega rojstva nas vsako leto spominja božič. Obhajamo ga ob zimskem sončnem povratku 25. decembra. Vpeljali so ga v Rimu že v 4. stoletju. Izbrali so si 25. december verjetno zaradi tega, ker so ta dan pogani praznovali „rojstvo nezmagljivega sonca“. Pravo sonce in luč našega življenja je namreč Jezus.

Praznovanje Gospodovega rojstva obsega sveti večer in sveti dan.

SVETI VEČER

Ves zadnji dan pred božičem je poln tihega pričakovanja. Cerkev obhaja ta dan god prvih staršev sv. Adama in Eve, zapoveduje strogi post (v. Argentini 23. decembra) in vabi v brevirju: „Posvečujte se in bodite pripravljeni! Jutri bo izbrisana krivica na zemlji in vladal nam bo Odrešenik sveta“.

Po krščanskih družinah pa so na sveti večer v navadi lepi verski običaji, zlasti kropljenje, jaslice, božično drevesce ter obdaritev otrok in revežev.

Kropljenje: Po večernem zvonjenju gre gospodar ali gospodinja v spremstvu otrok po vseh prostorih in poslopih ter jih med molitvijo kropi in kadi. Po večerji vsa družina moli vse tri dele rožnega venca.

Jaslice: so najbolj živ spomin Jezusovega rojstva. Svoj začetek imajo v duhovnih igrach, s katerimi so v srednjem veku radi predstavljali praznične skrivnosti. Žive osebe so kasneje zamenjali z naslikanimi in izrezljanimi podobami. Slovencem so se zelo priljubile in ni je verne slovenske hiše, ki bi ne imela jaslic.

V DRUŽINI

Božično drevesce: prvotno ni imelo božičnega pomena. Zelena smrečica sredi zime, lučke, okraski in razne dobrote pa morejo pomeniti tudi novo življenje in duhovne darove, ki nam jih je prineslo Jezusovo rojstvo. Med Slovenci se je razširilo iz germanskih dežel predvsem po meščanskih družinah.

Obdaritev otrok in revežev: Kakor je božični praznik obdaroval nas, tako mi ob božiču radi dregim kaj podarimo. Ker damo te darove iz ljubezni do Jezusa, lahko rečemo, da jih „prinaša Jezušček“.

SVETI DAN

Božič imenujemo Slovenci tudi sveti dan.

Na sveti dan so tri maše. Prva se obhaja že opolnoči, ker je Jezus prišel na sveti noči. Imenuje se polnočnica ali tudi angelska maša, ker mašni evangelij pripoveduje, kako so angeli oznanili Jezusovo rojstvo. — Drugo mašo so nekdanj v Rimu obhajali ob zori; zato se imenuje zorna maša. Ker se pri njej bere evangelij o pastirjih, se imenuje tudi pastirska maša. — Tretja maša se opravi slovesno; zato se imenuje velika maša.

Božič je praznik tihe domačnosti; zato ga najrajši obhajamo v krogu domače družine.

Božič je tudi praznik Luči, Sonca in Življenja; zato pojdemo za božič k spovedi in obhajilu.

Božič je končno praznik veselja in ljubezni. Radujemo se s Cerkvijo, radi pojdemo k vsem trem božičnim mašam, čeprav niso zapovedane, iz srca voščimo drug drugemu in po svojih močeh pomagajmo vsakomur, ki je pomoči potreben!

Hišna gospodinja je s sodelovanjem moža kot neke vrste finančni minister. Potrebno je medsebojno razumevanje, složnost in zaupanje.

Domače knjigovodstvo ni tako strašno in težavno delo, kot na prvi pogled zglada. Ščasoma tako preide v navado, da vsaka gospodinja lahko vrši to delo brez večjega napora. Kmalu bo sama uvidela, kako je to koristno.

Brez proračuna ni možna dobra administracija. Smisel proračuna je ravno ta, da ustvari pravilno razmerje med dohodki in izdatki, in neposredno, da goji duha varčevanja.

Pri izdelavi proračuna je važno, da si že vnaprej določimo (ravno v tem je proračun), koliko denarja smemo nameniti vsaki stvari. Če je le mogoče, naj si družina izbere tako stanovanje, da zanj ne bo plačevala nad 12% celotnih dohodkov.

Denar obrnite najprej v res potrebne namene — najemnina, hrana, elektrika itd. — in šele potem pridejo na vrsto razni okraski, razvedrilo in podobno. Vedno naj bo nekaj denarja prihranjenega ali naloženega za

primer bolezn, nesreče ali kaj podobnega.

Ko zapisuješ izdatke, se zavedaj, da boš morala vedno komu dati obračun, če že ne možu, pa gotovo sama sebi. Bodi odkritosrčna in — ne goljufaj!

SLEPOTA

Mati pride vsa vznemirjena k zdravniku:

„Gospod doktor, prihajam zaradi neke zadeve svojega sina. Star je sedemnajst let. Želela bi, da bi ga dobro pregledali. Toda prišla sem pred njim sama, da bi Vas opozorila na nekaj sumljivih znakov. Zadnje mesece je fant namreč zelo živčen, kar nekam vase zatopljen, nobena jed mu ne tekne. Govori malo in stalno tiči v knjigah...“

„Oprostite, gospa,“ jo prekine zdravnik, „kaksne knjige pa bere Vaš sin?“

„Kaksne knjige bere? Oh... saj pravzaprav ne vem. Konec koncev tudi ne morem stalno nadzorovati že toliko odraslega fanta.“

„Mhm!... Z dovoljenjem, še eno vprašanje: Ali je Vaš sin ponoči doma?“

„Da... to se pravi...“

PRVI MESECI ŽIVLJENJA

Ob spočetju novega življenja Bog ustvari dušo. Majceno bitje raste in se razvija pod materinim srcem in si črpa sile iz materine krvi. Vse življenje mlade mamice silno vpliva na razvoj malčka.

Silno važno za otročička in njegovo življenjske, je to, da je sprejet z veseljem in ljubeznijo. Strah ali celo nevolja staršev vplivajo slabo na otrokov značaj. Čeprav je v družini že več otrok in je staršem težko ob misli na prirastek, naj pomislijo, kako lepo so rekli včasih: Vsak otrok je dar božji. Zdi se mi, da ni bolj žalostnega, kot če reče mamica: Ta je prišel pa „na črno“. Otrok sliši, razumel bo pa, ko bo večji in mu bo hudo, da ga niso zaželeli, ampak le sprejeli, ker je pač prišel.

Starši naj bi dali otroku vse, kar je v njihovih močeh, da se rodi zdrav in krepak. Mamica naj pazi, da se ne bo preveč utrujala, da bo imela zadosti počitka in spanja, skrbi naj za umirjeno in zmerno življenje. Tudi vseh sredstev, ki jih nudi moderna znanost, naj bi se poslužila. Važna je hrana, ki naj bo bogata vitaminov, kalcija, železa itd. Tudi cepljenje noseče matere proti paralizi je važno. In še zdravniški pregledi in podobno. Saj o tem se veliko govori in piše. Bolj malo morda mislimo na dušo in vzgojo. Navadno mislimo, da je za to še čas. V resnici pa sega ta vzgoja daleč nazaj v mladostna leta očeta in matere. Vsa vzgoja fanta in dekleta bi morala biti usmerjena tudi v ideal dobrega očeta in matere. Vse lepe in plemenite lastnosti, ki si jih osvajata fant in dekle s samovzgojo, s duševni zakladi, ki se vtisnejo v dušo. In iz te zakladnice otroci podedujejo, kar so starši zbrali.

Tudi molitev naj sega nazaj v mladostno dobo. Zelo me je presenetila mlada mamica, ki mi je nekoč rekla: „Ko sem začela govoriti s svojim fantom, sem vsak dan vključila v dnevno molitev tudi prošnjo, da bi mi Bog dal pridne in zdrave otroke. Kako lepo! Bog ve, koliko je takih deklet? In fantov? Pa mamice — ali dovolj mislimo na dušice svojih malčkov?“

Mislím, da ni matere, ki bi ne imela skrbi, kakšen bo novorojenček — ali bo zdrav in lepo razvit. Zato

pa naj oba z očetom molita z globokim zaupanjem: „Ljubi Bogec, daj nam zdravo dete — na duši in na telesu — pa naj bo fantek ali punčka.“

Oba naj z veseljem pričakujeta veselega dogodka. Novorojenčku naj skupaj z vsemi materialnimi pripravami uredita topel prostorček v svojih srcih, saj obenem s hrano črpa tudi ljubezen in dobro čuti, ali starši z njim ravnajo nežno in čuteče, ali pa le kot pestunje. Tako bo njuna ljubezen najlepše darilo mladi dušici.

Mlada slovenska mati

MLADINSKA ANKETA

Kaj misli, kako čuti, kam gre naša mladina?

Starši — morete odgovoriti? Vzgojitelji — je morda vam odgovor jasen?

Skupina mladih fantičev (12—17 let), ki je prstovoljno odgovorila na sledečo anketo, nam odpira pogled na svet, ki ga živi. Naj nam bo v razmišljanje.

Kateri filmi so naredili na tebe najgloblji vtis v zadnjem letu?

Film „Sedmi pečat“ (El septimo sello) je daleč na prvem mestu. Sledita mu „Harfa Birmanska“ in „Ben-

Včasih je. A večino noči prebije ali v gledališču, ali v kinodvorani, ali na plesu.“

„Aha, aha, smo že tam... A gotovo gre skupaj z očetom...“

„Toda, gospod doktor! Kako naj spremljamo fanta njegove starosti? Saj sami gotovo veste, da se v Parizu še dekleta vabi z vizitko, na kateri sta ti-le dve črki: „s. b.“

„S. b.? Kaj to pomeni?“

„Sans bagage. Pridi brez prtljage, to se pravi brez staršev. Poleg tega nam je sin zagotovil, da zahaja v boljše družbo; kako se naj torej vmešavamo in stikamo, če je res tako?“

„Hvala lepa, gospa, za pojasnila,“ pravi zdravnik, ko nenadoma zaključi pogovor. „Diagnoza o fantovi boleznii je že gotova. Ne pošiljajte ga k meni, marveč ga raje napotite k spovedniku.“

„K spovedniku?“ hlipne presenečena uboga mati, ki že sama dalj časa ni pokleknila k spovednici.

„Da, k spovedniku. Vašega sina ne more ozdraviti medicinska, ampak božja znanost, vera.“

UČINKOVITO

Spominjam se, da sem — kot otrok — prinesel iz šole nedostojno besedo in jo doma — po hiši gor in dol — junaško ponavljal. Ko so mati slišali, me niso ošteli ne opomnili, naj že neham, temveč so se obrnili k očetu in s pomenljivim nasmeškom rekli: „Od kod neki je „privlekel“ to grdo besedo? No, pa saj doma nič takega ne sliši, bo že tudi to pozabil!“ Materine besede sem „na ušesa“ potegnil, ker niso bile povedane meni, temveč očetu. Še živo se spominjam, kako začudeno sem sprejel to materino pripombo, češ: „Nekaj s to besedo ne bo prav!“ Bil sem kakor razorožen in beseda je zame zgubila vso mikavnost, nisem je več ponavljal.

BOŽJI BLAGOSLOV

Pred kratkim me je obiskal mlad akademik, kakih 22 let.

V njem je vrela mladostna sila, žejem je bil dela, poln načrtov in pred seboj je gledal lepo, z rožami posejano življenje.

„Gospod,“ mi je dejal, „še ni dolgo tega, pred

Hur“, med tem ko imajo „Dolce Vita“, „De Repente y en Verano“, „Manto sagrado“ in „Guliver“ le osamljene glasove.

Na vprašanje

zakaj so omenjeni filmi napravili nate tak vtis?

odgovarja eden od fantov, ki je zapisal na prvo mesto „Birmansko harfo“, tako: „Ker pač ni vsakdanja hollywoodska limonada, ker pokažejo človeka takega, kot je v resnici, na znotraj, ne kakor se dela navzven; tudi zato, ker obravnava probleme, ki me zanimajo.“

Na koliko časa zahajaš v kino?

„Kakor pride“; „Enkrat na mesec“; „Odkvisno je od filmov“ so odgovori, ki jih dobimo v taki ali drugi obliki.

Večna izbira svoje filmske like z ozirom na vsebino in ne po igralcih, le eden navaja kot odločujoči faktor režiserja.

Policijski, psihološki, vojaški filmi imajo največ pristašev, a tudi muzikalni, romantični in fantastični niso brez njih.

Se zanimaš za oceno in kritiko filmov?

„Da,“ je enodušen odgovor glede kritike. Kar se ocene tiče, pa imajo nekateri svoje pomisleke, „da niso vedno objektivne“, ali pa kakor kratkomalo približe eden od vprašanih: „Ne gledam na oceno!“

Kritiko prebira in posluša mladina v: Dnevnikih La Nación, Clarín in La Prensa, v revijah El Criterio, Esquiú ter Radio Splendid in Nacional.

Kaj misliš, kako vpliva film na tebe?

„To je odkvisno od filma,“ je splošen odgovor. „Dobro, če je film dober, slabo, če je slab,“ prizna nekdo odkritosrečno. „Če hočemo biti škropulozni, vsi slabo!“ je zapisal nekdo, ki očitvidno ni škropulozen, kajti na prvo mesto je bil zapisal pod prvo točko „La Dolce Vita“.

Kateri film je po tvojem mnenju vplival nate najbolj kvarno?

„Un solo verano de felicidad“, „El octavo día de la semana“ sta osamljena odgovora. Večina na to vprašanje ne odgovori, drugi so mnenja, da moreden, medtem ko meni nekdo, da „lahko vpliva slabo tudi slika svetnice v cerkvi...“

To bo že res, ampak, ali ne bi mogli stavka obrniti na primer takole: „Če celo slika svetnice v cerkvi more vplivati slabo, koliko bolj slike žensk, ki niso ravno svetnice... v temni dvorani... Res pa je tudi, da anketa ni spoved in da majhna neodkritost... Vendar pozor! Ne sodima, da ne bomo sojeni!

Fant, dekle! Morda ne soglašas z odgovorom. Piši svoje mnenje na naslov „Anketa“ Pišeš lahko brez podpisa. Ne pozabi napisati svoje starosti, spola in šolske izobrazbe. Če ti dela slovenščina težave, nič ne skrbi, napake bomo že popravili in celo, če pišeš špansko, bomo razumeli.

Anketa še ni končana. Manjka še tvoje mnenje!

Zbral prijatelj slovenske mladine

nekaj leti, so se mi sošolci posmehovali in me zasmehovali: 'Saj boš znorel, če misliš vse življenje čisto in zdržno živeti.' Toda, če bi nam bilo dovoljeno veseliti se nad nesrečo bližnjega, bi jim danes s ponosom lahko oponesel: 'Fantje, pogledjte, kako je sedaj greh vas pritiral do roba norosti, medtem ko jaz kar čutim nad seboj božji blagoslov...“

DENAR

Neki gospod je potoval iz Berlina v Bremen. Na glavni postaji v Berlinu je kupil vozni listek in dobil še nekaj denarja nazaj. Uradnik mu je dal bankovec za pet mark. Gospod je skoraj z gnusom vzel v roke zviti papir, ves zamaščen in razcefran. Ko je bolj natančno pogledal na denar, je opazil, da je na robu bankovca nekaj napisano s črnilom. Le nekaj besed, le kratek stavek — toda stavek, ki kaže na prepad brez dna, kamor se pogreza moderna družba. Na ostudnem bankovcu za pet mark so bile napisane te-le besede: „Für dich gab ich die Unschuld.“ „Zaradi tebe sem prodal svojo nedolžnost.“

Oblači se skromno, a okusno. Napravljen bodi spodobno, nikar pa spet ne sili v bolešno pretirano sramežljivost.

Ne boj se zjutraj umiti z mrzlo vodo. Ne bo ti škodila. V korist ti bo:

najprej te bo zdramil, takoj prvi hip boš prisoben in svežega duha;

drugič: snažen boš; biti čist je prva lepota; pa tudi zdravo je;

tretjič: utrdila bo tvoje telo in značaj.

Nikar pretirano ne skrbi za svojo toaleta.

Tvoja obleka naj odgovarja stopnji, ki jo imaš v družbi. Ne nori za najnovejšo modo, ne v obleki, pa tudi v kravatah ne.

Ne bodi razcapanec, a tudi ne gizdalin. Glavno je, da je obleka snažna in pravilno nošena.

Mlad človek, ki je vedno ves nališpan, je malokdaj značajan.

Za lase ne imej prevelikih skrbi.

Bolj skrbi za tisto, kar je v glavi, kot za ono, kar je na njej.

Pusti drugim celo vrsto lončkov z mazili, stekleničice parfuma, paličice ličil in kozarčke bogve česa, s katerimi je

Gospe A in B sta sedli k skodelici čaja. Prva ima Blažeta, druga Nežico, ki bosta začela hoditi v šolo. Tako imata skupno skrb, skupno zanimanje in začel se je pogovor nekako tako-le:

A: Včasih mislim, kakšne občutke mora imeti otrok, predno gre prvič v šolo. Mora biti nekaj slovesnega, novega. Hočem se vživeti v tista leta, ko sem sama čakala, da bom prvič prestopila šolski prag, pa se ne spominjam več, kako je bilo.

B: Prav gotovo mora otrok občutiti neko tesnobo pred novim svetom. Do sedaj je bil v okrilju družine, v družbi nekaj bratov in sester, matere in očeta. Sedaj bo vstopila v njegovo življenje cela vrsta novih ljudi: sošolci in sošolke, učiteljica in ravnateljica, vratarka in ostale učiteljice.

A: Imam vtis, da gre naš Blaže kar rad v šolo, čeprav sem tudi prepričana, da se včasih malo boji prvega dne.

B: Nežico vidim, kako pripravlja vse potrebno. Včasih jo vprašam, ali gre rada, in pravi, da rada.

A: Naenkrat bo šola zajela vse njuno zanimanje; ne samo, da bosta pol dneva preživela v šoli, tudi ostali del dneva bo treba posvetiti v precejšnji meri nalogam za šolo.

B: To se pravi, da je treba vso stvar vzeti precej resneje, kot se mogoče včasih jemlje. V vzgojnem pogledu je to važna stvar in marsikaj bo treba premisliti.

A: Včasih sem že mislila, ko bi bila kje v bližini župnijska šola ali kak katolški zavod, bi Blažeta pošiljala tja.

B: Jaz bom Nežico pošiljala k nunam. Se mi zdi, da le vse bolj resno vzamejo tudi vzgojno plat pri šoli. Potem pa to: učile jo bodo tudi verouka, kar je za vse bodoče življenje Nežice velikega pomena.

A: Pouk verouka bom morala jaz namestiti kako. Blažeta bom začela pošiljati v slovenski tečaj, tam se bo tudi verouka naučil. Zdaj se mi pa, da bi moral čimprej vstopiti v kako versko organizacijo, če le mogoče apostolsko. Spomnim se še od doma, kako nas je dobri pater Bogdan zbiral v Marijini vrtec. Govoril

nam je o zgledih otrok, ki so živeli, kakor je treba, nam prebiral vselej kaj iz življenja svetega Frančiška, pa tudi poskrbel za zabavo. Zelo resno smo jemali tiste sestanke in prepričana sem, da so bolj vplivali na moje življenje, kot sem se tega zavedala.

B: Dobro bo takoj v začetku pogledati, komu bosta otroka prišla v roke. Tudi se bo pamejno pogovoriti z učiteljico, saj bo tako zanje delo lažje, otroka bosta pa od tega tudi več imela.

A: Kot rečeno se jaz najbolj bojim v državni šoli tega, da dajejo premalo pomena vzgoji otrok v šoli. Zlasti нравni in verski vzgoji. Mogoče jih še vzgajajo v nekem laiciističnem duhu, v lepem vedenju, a notranje jih dostikrat puščajo prazne

B: Mislim, da je največ odvisno od posamezne učiteljice. Šolski sistem sam pa seveda ne vključuje posebne vzgoje, zlasti krščanske ne. Mislim pa, da je vse to mogoče nadomestiti doma, če je seveda čas in zanimanje v družini za to.

A: Včasih mi pride na misel: ali se bo znal živeti v novo okolje?

kar zasut njihov umivalnik.

Imej samo dobro milo in je čisto zadosti.

Na kratko: v vsej toaleti imej vedno v mislih štiri stvari: pravilnost, znažnost, preprostost in moškost.

Nekoč sem prišel na neko dvorišče in ko me je neka mati zagledala, obenem pa slišala, da je njen sinček zaklel, ga je začela zmerjati, seveda bolj po tihem, da bi jaz ne slišal: „Ti prekleti zlodej hudičev, ti bom že dala kleti!“ — Neko drugo mater je vzgojitelj opomnil: „Mama, kako pa, da vaš sinko tako grdo preklinja?“ Pa mu je brez zadrege odgovorila: „Ne vem, kje se je navadil kleti; doma že ne; oče ne kolne, jaz tudi ne, vedi ga vrag, kje se je ta hudič navadil kleti?“

RECEPTI ZA DUŠO

Dan začni z znamenjem sv. križa in jutranjo molitvijo.

Počasti Boga, ki je navzoč pred teboj in v tebi; se mu zahvali za milosti in daruj se mu popolnoma vsega, vse svoje molitve, dela ter trpljenje dneva, ki se začneta.

Naredi sklep, da se boš varoval greha — posebni tistega, ki ga največkrat napraviš — in da se boš vadil v kreposti, predvsem tisti, ki jo najbolj potrebuješ.

Obudi vero, upanje in ljubezen do Boga ter se priporoči Mariji, svetemu Jožefu, angelu varuhu in svojemu patronu. Nazadnje pa zmoli angelovo češčenje.

Prejšnje misli so osnutek navadne jutranje molitve. Dobiš jo tudi v svojem molitveniku. Najboljša je seveda osebna molitev, iskren in preprost pogovor z Bogom.

Več je vredna kratka, a dobra molitev, kot dolga, pa raztresena in površna.

Molitev opravi vedno v svoji sobi, tudi kadar greš k maši. Če odideš iz sobe, preden si jo zmolil, boš kaj kmalu sredi dnevnih opravkov in ne boš več našel časa za molitev.

Moli kleče, ne pa ko se napravljáš. Tudi v telesni drži se mora odražati, kar govori duša in ustnice: spoštovanje, zahvala in prošnja.

Končno pazi na besede, ki jih izgovarjaš. Naj se tvoje srce tudi pri molitvi, kot sicer sploh, vedno sklada z ustnicami.

B: Brez skrbi. Sprva bo teže, potem vsak dan laže. Počasi se mora navaditi otrok na življenje. Boj bo trši, kajti ne bo več božanja kakor doma. Za socialne kreposti bo v šoli ogromno priložnosti. Pa tudi ves sistem šole že sam po sebi vzgaja: ukloniti se mora otrokova trma, nepokorščina, lenoba, netočnost. Dober zgled učiteljice in snov sama, katere se otrok uči, vpliva lepo nanj.

A: Hočete reči, da otroka pusti, naj plava. Kaj pa če si ne zna pomagati?

B: Ne, ne mislim tega. Hočem reči, da se otrok hitro privadi novemu, resnejšemu življenju v šoli, ker vidi, da samo tako more napredovati. Seveda mu je treba pri vsem pomagati. Zlasti učiteljica mora skrbeti, da novo življenje otroka ne potlači, povozi. Če tako rečem. Mora mu biti dana možnost, da se razvija veselo in pogumno. Učitelj doseže velik uspeh po mojem mnenju, če zna iz svojega razreda narediti nekako družino. Bistvo vsega vzgojnega dela mora biti nezainteresirana ljubezen do otrok s strani učitelja, kakor bi bili njegovi otroci.

A: Seveda bi bilo pa napak, ko bi učitelj skrbel samo za ljubezen, pozabili pa na red in svojo avtoriteto. Življenje mora teči urejeno, a čim manj kazni. Če je učitelj živčen in jezljiv, je to njegova hiba in mora jo odpraviti. Ne smejo otroci plačevati te učiteljeve napake.

B: V tej deželi učiteljice rade sprejemajo mnogo darov. Opazila sem že večkrat to. Jaz sem odločno proti temu. Ne, ker bi mi bilo škoda denarja, ampak ker se tako nujno ustvarijo posebne naklonjenosti do tistih, ki več darov prinesejo, v čemer je pa krivica za druge. Zase sem se odločila, da ne bom prav nobenih posebnih darov pošiljala učiteljici, razen seveda za njihov dan, kar je že nekako v tukajšnji tradiciji.

A: Še nekaj se mi zdi važno, da je šola resna: delo. Učiteljica, ki ne daje otrokom nalog, ni dobra. Otrok hodi v šolo, da se bo kaj naučil. Naučil se pa bo, če bo učiteljica zahtevala resno delo.

Čaja v skodelicah je zmanjkalo in tudi pogovor se je ustavil.

Gospa A in B sta se zmenili za drugo pot. Nadaljevali bosta pogovor o šoli.

OB PETSTOLETNICI v LJUBLJANSKE ŠKOFIJE

Kakor več ali manj povsod v srednjem veku, tako je bilo zlasti na Slovenskem teritorialno stanje škofij zelo zamotano. Metropolitanska razdelitev slovenskega ozemlja pod Karlom Velikim, da tvori reka Drava mejo med pristojnostjo oglejske in salcburške nadškofije, je bilo gotovo modro upravno dejanje, toda kmalu so se pojavili novi posegi v enotnost cerkvenih teritorijev. Na oglejski strani ustanovitev in obnovitev starih primorskih (isterskih) škofij brez pravega delokroga, na salcburški strani spet ustanovitev malih pokrajinskih diecez, na obeh straneh podelitev velikih zemeljskih površin raznim tujim škofijam, včasih neustrezna razdelitev arhidiaconatov, pomanjkanje prometnih potov itd. Lahko rečemo, da se diecezanske meje niso ujemale v srednjem veku vse do Jožefa II. s splošnimi upravnimi mejami, ki so se prej prilagodile praktičnim potrebam, da ne govorim o narodnostnih mejah in koristih, ki so se ta čas tudi zelo menjavale. Škofjski sedeži so bili večkrat neznatni kraji, ki so jih druga središča po pomenu že ob ustanovitvi škofij presegala. Škofje zato tudi niso v njih stalno prebivali in so rajši rezidirali kje, celo izven svoje škofije ali kar na dvoru kralja, vojvode, kjer so mislili, da lahko več napravijo za koristi svojih škofij in so obenem vršili še upravne, vojaške in diplomatske posle za svoje posvetne nadrejene.

Cesar Friderik izroča škofu Lambertu ustanovno listino

K temu je prišlo še to, da sta bili obe metropolitanski provinci v Sloveniji, Oglej in Salzburg, zelo veliki v primeri z majhnimi škofijami in nadškofijami v Italiji in tudi v jadranskem hrvaškem Primorju. Bivša Kranjska je spadala vsa pod oglejski patriarhat. Oglejska patriarhija se je raztezala od Drave na severu do Kolpe in Sotle na jugu in vzhodu, pa še onstran Comskega jezera na zahodu.

V Primorju, v Istri je imela oglejska patriarhija več malih škofij, ki niso služile toliko dušnemu pastirstvu, kot zgodovinskim spominom ter političnim in diplomatskim svrham. Tako sta bili v Istri poleg drugih — in Istra je precej manjša od bivše Kranjske — mali škofiji Novi grad in Pičenj, dočim je po-

*Drugi ljubljanski škof Krištof
Ravbar*

stavim v kranjskem glavnem mestu Ljubljani ni bilo. Če naj sta imeli ti mali škofiji primeren delokrog, sta ga imeli lahko samo kot vikariata oglejske nadškofije izven ozemlja lastnih škofij. Tako so dejansko baš novograjski in pičenski škofje vršili arhidiakonatske službe na Kranjskem. Prebivali niso toliko na svojih škofijskih sedežih, kot v kakšnem kranjskem samostanu, n. pr. v Bistri ali Ljubljani. Patriarhi kot krajevni ordinariji so pa komaj kdaj obiskali svoje kranjske vernike. Zlasti dokler je bila oglejska patriarhija obenem še patriarhova posvetna država, za kaj takega ni bilo časa. Tako so očaki večkrat že sami razmišljali o ustanovitvi

kakšne kranjske škofije. Zlasti patriarh Bertold je l. 1237 vložil prošnjo na papeža za ustanovitev posebno škofije v slovenskih krajih, ki naj bi imela svoj sedež v Gornjem gradu.

Zadnja desetletja pred ustanovitvijo ljubljanske škofije sta se posebno odlikovala kot oglejska arhidiakona pičenska škofa Gregor (1418—1433) in Martin (1436—1456). Oba sta bila iz koroških rodbin in je Gregor bival največ v kartuziji Bistri, Martin pa prav v Ljubljani pri cerkvi sv. Nikolaja, poznejši stolnici. Patriarh Ludvik vojvoda Teck ga je imenoval za arhidiakona čez vso vzhodno polovico patriarhije, torej za vse slovenske dežele južno od Drave. K sv. Nikolaju v Ljubljani je sklical leta 1448 sinodo svojega okrožja. Službo je sploh vneto izvrševal in mnogo po deželi potoval, vizitiral. S tedanjim cesarjem Friderikom III. ga je družilo prijateljstvo in zaupanje. Prav verjetno je, da je baš on cesarja nagovarjal k ustanovitvi nove škofije. Umrl je v Ljubljani in je še danes ohranjen njegov nagrobnik v stolnici sv. Miklavža.

Kako je prišlo do ustanovitve?

Ustanovitev je narekoval poleg dušnopastirskih potreb tudi tedanji politični položaj. Z zasedbo Furlanije po Benečanih je bila posvetna država oglejskih patriarhov dokončno zrušena. Benečani so seveda skrbeli, da so patriarhijski sedež odslej zapovrstjo zasedali prav Benečani, kar Habsburžanom ni bilo všeč, ker so bili v stalnih sporih z Benetkami.

Valsover piše, da je imel cesar Friderik pomembne sanje. Vojskovodja celjske dedščine Jan Vitovec, je nameraval izvesti proti cesarju, ki se je mudil baš v Celju, zaroto in ga umoriti. V sanjah se mu je prikazal neki škof in mu svetoval, naj se umakne na celjski gornji

grad. Iz hvaležnosti za ta čudežni opomin, ki ga je cesar ubogal, je sklenil ustanoviti ljubljansko škofijo.

Poleg žive potrebe, čudovitih sanj in političnih razlogov je bila ugodna še okolnost, da je takrat postal papež Pij II., prej pod imenom Enej Silvij Piccolomini, Friderikov zaupnik in nekdanj njegov tajnik. Papež je slovenske dežele dobro poznal, jih že večkrat prepotoval in je znan postavim tudi po svojem spisu o umeščanju koroških vojvod na Gosposvetskem polju. Pij II. je torej lahko in dejansko torej Friderikovo namero vsestransko podpiral in tudi ni imel posebnih ozirov na Benečane. Cesar je tako na Miklavževo leta 1461 lahko izdal ustanovno listino, ki obsega naslednje odločbe: Pri cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani se ustanovijo škofija, proštija, stolna dekanija, deset kanonikov in štirje diakonati. škof ima v užitek dohodke gradu Goričane, opatije (dotlej benediktinske) v Gornjem gradu, župnije sv. Petra v Ljubljani, šmartnega pri Kranju in sv. Mihaela pri Pliberku na Koroškem. Prošt in kanoniki pa imajo dohodke osmih raznih drugih župnij. Sledijo določbe o škofovskem grbu in podobno.

Papež Pij II. je potrdil ustanovo z bulo z dne 6. decembra 1461

Namen cesarja Friderika je bil, naj bi nova škofija obsegala ves avstrijski del oglejske patriarhije, izvzemši Goriško. Oglejski patriarh Luđvik Scarampo je pa temu nasprotoval in tudi benečanska vlada mu je dajala prav. Ustanovitve nove škofije Benečani in njih zaupnik na oglejski stolici niso mogli preprediti, toda dosegli so, da je postal njen obseg dosti manjši; obsegala je škofija le tiste fare, iz katerih so dobivali škof in kanoniki svoje dohodke. Tako nova škofija ni imela zaokrožene-

ga večjega ozemlja, ampak teritorij, razdeljen na tri tedanje kronovine.

Na Kranjskem so spadale prvotno po ljubljansko škofijo župnija sv. Petra v Ljubljani z vikariatom Igom in Vrhniko, št. Vid nad Ljubljano, Vodice z vikariatom Smednik, šmartin pri Kranju, Naklo, Račovljica, Sora, šent Jernej in Svibno. Na štajerskem Gornji grad z vikariati Solčava, Ljubno, Rečica in Mozirje, šent Jurij z vikariati Sv. Martin, šoštajn, Sv. Janez na Peči in št. Ilju pri Gradiču, Braslovče z vikariati Vransko, Sv. Pavel, Griže in Trbovlje, Pilštajn z vikariati št. Vid, Sveti Peter pod Svetimi gorami, Podčetrtek, Podstreda in žusem. Na Koroškem Sv. Mihael pri Pliberku z vikariati Pliberk, Globasnica, Vogrče in Črna ter župnija Sv. Nikolaja pri Beljaku z vikariati Sv. Ruppert, Dvor, Skočidol in Lipa.

Velike težave so se pojavile pri vtelesenju gornjegrajske benediktinske opatijske. Razmere v njej so se prav v petnajstem stoletju precej razrahljale, zlasti pod opatom Rudolfom sredi stoletja; zapustil samostan, prisvajajoč si denar, dragocenosti in listine. Samostan v Gornjem gradu je bil prej pod varstvom in zavetništvom celjskih grofov; ko so leta 1456 izumrli, je prišlo varstvo na cesarja Friderika, ki si je to takoj tako zamislil, da bo dohodke uporabil za svojo novo ustanovo. Leta 1460 je umrl opat — Slovevec Gašper Pintar. Cesar menihom ni dovolil volitve novega predstojnika, dokler ne pride odločba od papeža. Papež pa si je pridržal opatijsko lastno razpolaganje. Kljub cesarjevemu in papeževemu stališču so si vendar menihi izbrali svojega opata Gregorja Hineka. To jim pa ni nič pomagalo, ker je cesar Friderik med tem že določil, da pripada samostan novi škofiji. Določil je tudi, da ima novi ljubljanski škof pravico sam nastavljalati in odstavljati sa-

mostanskega predstojnika. Menihom pa je papež zažugal s cerkvenimi kaznimi, če ne bodo poslušni. Vdali so se le toliko, da niso več hoteli ostati v Gornjem gradu, ampak so ga zapustili in odnesli s seboj vse vrednosti, kolikor jih je po pobegu Rudolfa še ostalo.

Prvi ljubljanski škof

Medtem je bil že imenovan prvi ljubljanski škof Žiga pl. Lamberg. Sv. stolica je sicer pobegle menihe kaznovala z izobčenjem, toda novi škof se je vendar z njimi pogajal in sklenil jeseni l. 1463 z njimi poravnavo, nakar so se menihi škofu poklonili in mu obljubili pokorščino, škofov pooblaščenec pa jih je odvezal izobčenja. Menihi vendar niso bili disciplinirani podložniki in zato je pričel škof sprejemati v Gornji grad me-

nih iz drugih samostanov. Tedanji turški napadi pa so zmeđo še povečali, dokler ni novi papež Sikst IV. leta 1473 samostana razpustil in ukazal škofu Žigi, naj ustanovi v Gornjem gradu kolegij svetnih duhovnikov.

Gornji grad je postal redna rezidenca ljubljanskih škofov. Drugi ljubljanski škof Krištof Ravbar je zaradi nevarnosti ponovnih turških napadov obdal bivši samostan z močnim obzidjem in globokim jarkom. Škof Ernest grof Attems (1473—1757) pa je ukazal podreti staro cerkev in je na njenem mestu postavil krasno sedanjo gornjegrajsko cerkev. Prav tako je dal preurediti nekdanje samostansko poslopje v še zdaj obstoječo lepo palačo.

MARIJAN MAROLT

(Se bo nadaljevalo)

DETEKTIVSKA UGANKA

Pred vratom dr. Tičarja se je ustavil moder avtomobil. Izstopili so detektivi Polič, Pirš in Rupar.

„Okoli, zadaj.“ je šepnil Polič.

Ni hotel vstopiti v hišo pri sprednjih vratih. Pirš in Rupar sta vedela za vzrok takega ravnanja: dober detektiv nikdar noče, da bi vstopila pred njim njegova senca in šele potem on. Res pa je, da v tem primeru tako ravnanje ni imelo pravega smisla, saj je pred dvajsetimi minutami obvestil policijo o smrti dr. Tičarja edini človek, ki je bival z njim pod isto streho, stari Tomaž.

Polič je nalahno odprl zadnja vrata. Stal je na dolgem hodniku, ki je delil vso hišo v dva dela. Vsa vrata na hodnik so bila zaprta, le čisto na drugem kon-

cu hodnika so bila odprta leva vrata. Vsi trije detektivi so vedeli, da mora biti tam tisto, kar iščejo.

Res, iz tiste sobe je stopil stari Tomaž.

„Tukaj je mrlič,“ je povedal.

Detektivi so se približali sobi. Od vrat se jim je nudil ta-le pogled:

Ob steni nasproti vratom je stala pisalna miza s predali proti steni, za njo je stal naslonjač, na steni je visela slika lepega petdesetnika. Vedeli so takoj, da mora biti to on. Na desni je stala med dvema velikima oknom knjižna polica, natrpana s knjigami. Na levi je stala postelja, na kateri je ležal dr. Tičar. Nad desnim sencem je imel majhno rano: tam je krogla naredila konec temu

skrivnostnemu življenju. Samokres je ležal na postelji, kakor leži, kadar si nekdo sam požene kroglo v glavo.

„Torej,“ je začel po dolgem molku Polič, stvar se je zgodila pred dvajsetimi minutami?“

„Pred pol ure, gospod,“ je pojasnjeval stari Tomaž. „Točno ob devetih.“

„Pa ste kaj slutili?“

„Vedel sem, da je bil gospod doktor zadnje čase nekam čuden: z ženo se nista razumela. Ko je včeraj popoldne spet prišla sem, sem slišal, kako sta se kregala. Potem sem peljal gospo na postajo. Ni mnogo govorila in videl sem, da sta se znova sprla. Ko sem danes zjutraj...“

„Sinoči ga niste videli več?“ mu je vpadel v besedo Pirš.

„Ne več. Ko sem šel danes zjutraj ob tričetrt na devet k njemu v to-le saba kakor vsak dan že skozi toliko let, je bil čudno bled in nervozen. Sedel je za mizo. Hotel je napisati nekaj na papir, pa je naenkrat zalučal pero v kot tja, ker si je, kolikor sem mogel videti, delal z njim senco.“ Pokazal je v kot, kjer je rez ležalo nalivno pero. Rupa ga je pobral in naredi z njim nekaj čačk po papirju.

„Pero piše,“ je ugotovil.

„Pustimo to,“ mu je vpadel v besedo detektiv Polič. „Rajši nam pripovedujte, kaj je potem sledilo.“

„Potem mi je naročil, naj grem po dr. Vratiča, češ da se ne počuti dobro. Odšel sem, a komaj sem dospel do vrtnih vrat, sem začul strel. Pohitel sem nazaj v hišo in videl, kar vidite vi tukaj. V

prvi zmedi nisem vedel, kaj bi, kmalu pa sem se toliko znašel, da sem vas obvestil.“

„Kdo je bil,“ je poizvedoval dalje Pirš, „še v hiši, ko se je zgodila nesreča?“

„Nihče,“ je odgovoril Tomaž. „Gospo sem, kakor rečeno, že včeraj odpeljal na postajo. Sicer sva pa itak že nekaj mesecev z gospodom sama stanovala pod to streho.“

Vsi so molčali.

Naenkrat je stopil detektiv Polič na sredo sobe in dejal z gotovim glasom: „Gospodje, meni je stvar popolnoma jasna.“

Kaj je bilo jasno detektivu Poliču? Ali se je dr. Tičar sam ustrelil ali ga je Tomaž ali kdo drug? Kako je Polič dokazal svojo trditev? Odgovor v prihodnji številki.

DOPOLNILA

1. ...brez stvari.
2. ...je literatura. (Papini)
3. ...brez križa. Sv. Terezija)
4. ...povsem vsemu. (Sv. Jamez od Križa)
5. ...svetnikov. (Janez od sv. Tomaža)
6. ...opazujem nebo. (Sv. Ignacij Lujolski)
7. ...zemlja. (Sv. Avguštin)
8. ...kup zlata. (Narodni pregovor)
9. ...preklinjal noč. (Cankar)

Kdor nič ne dela, misli, da tudi nobenih napak ne dela; pa je vse njegovo življenje ena sama napaka. — Kardinal Mercier

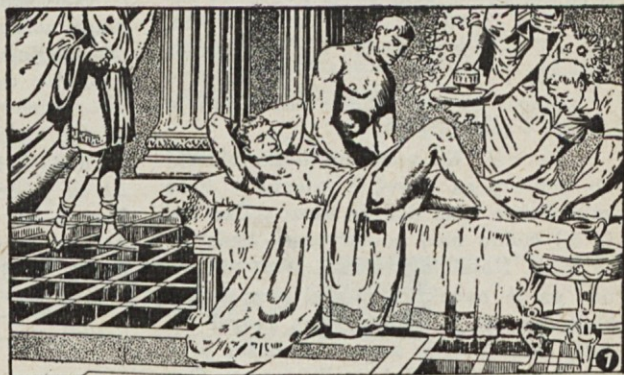
Nič ni narejeno, dokler ni vse narejeno; gorje nam, če na lavorikah zaspimo; zvene le bodo. — Pij XI.

„Quo vadis“ je v izvorni obliki velika ter v svoji vrsti do zdaj še nepresežena umetnina, katero je napisal slavni Sienkiewicz. Doživela je številne prevode; povsod je doživela velik sprejem; še danes številnim kaže pravo pot. Da pa bi njeno vsebino še bolj živo spoznali, so jo ponekod predelali v roman v slikah. To se pravi, da je vsa zgodba romana prikazana v slikah, ki so bistven del. Besedila zvesto posnetega po besedilu izvirnega dela, je samo toliko, kolikor je to za razumevanje podob in za zaporednost dogajanja neogibno potrebno. Celotno besedilo lahko bralec dobi v različnih običajnih izdajah „Quo vadis“

Prepričani smo, da bodo bralci naše revije — zlasti tudi mladina — z veseljem ob slikah prebirali pravo mojstrovino.

Quo vadis?

ROMAN V SLIKAH

1.

Petronij, ljubljenec cesarja Nerona, lepotec, razsodnik v modnih in umetnostnih rečeh, se je zmučen od dolge pojedinine prebudil šele popoldne. Dal se je nesti v svojo slovito, prekrasno kopalnico. Dva velikanska kopalničarja sta ga položila na umetniško izdelano mizo in mu začela pregnetati mladostno telo. Tedaj je izza zavese pokukal suženj in povedal, da je prišel mladi Markus Vinicij, Petronijev nečak.

2.

„Pozdravljen, Petronij,“ je dejal mladenič, ko je stopil v toplice. „Dobrodošel v Rimu in prijeten počitek po vojni,“ mu je odvrnil Petronij ter mu podal ro-

ko. Vinicij je sedel in začela sta govoriti o vojni v Mali Aziji, odkoder se je Vinicij prav vrnil. Nato je začel govoriti o tistem, zaradi česar je bil prišel k Petroniju. Povedal mu je, da ga je po srečni vrnitvi v Rim neusmiljeno zadela puščica Amorja, Boga ljubezni.

3.

Petronij ga je odvedel v jedilnico, kjer je Vinicij postal pozoren na vrsto prelepih kipov ob steni; med njimi je bil čudovito upodobljen Petronij kot bog Hermes. Še večje začudenje pa mu je vzbudil roj krasnih suženj, ki so jima stregle in natakale. Najlepša med njimi je bila Eunika, Grkinja z otoko Kosa, ki je Petronija na skrivaj ljubila.

4.

Ko sta bila sama za mizo, je Vinicij povedal, da ga je nezgoda privedla v hišo Aula Plaucija, kjer je spoznal Ligijo, hčerko kralja barbarskih Ligijcev, ki so jo rimske vojske privedle v Rim. „Ko sem jo videl v žarkih jutranjega sonca pri vodometu, sem se zaljubil vanjo do blaznosti. Zdaj te prosim, da bi mi pomagal in spregovoril zame pri Plauciju. Petronij mu je obljubil.

5.

Ko sta odšla iz jedilnice, je tam ostala samo lepa Eunika. Nekaj časa je poslušala oddaljujoče se glasove, potem pa je prišla z jantarjem in slonovino okrašen stol in ga postavila k Petronijevemu kipu. Stopila na stol, da je bila enako visoko kakor Petronijev obraz. V sončni luči, ki je odsevala iz pisane marmorja, je vrgla svoje zlate lase na tilnik, privila svoje rožnato telo k belemu marmorju ter začela goreče poljubljeni mrzle ustnice na kameniti glavi.

6.

Peronij in Vinicij sta po okrepčilu sedla pred hišo v nosilnico, ki so jo nesli štirje velikanski zamorci. Pred njo so šli sužnji spremljevalci. V nosilnici je Petronij svetoval Viniciju, naj spravi Ligijo v svojo hišo, da bo živela pri njem. Vinicij je zmajal z glavo, da bo to nemogoče. „Kaj jo sploh poznaš drugače ko na videz?“ je vprašal Petronij. „Si govoril z njo? Ali si ji povedal o svoji ljubezni?“ Sedaj je začel Vinicij pripovedovati.

7.

„Srečal sem jo, ko je pri vodnjaku na vrtu škropila vodne rože. Dolgo nisem mogel z besedo na dan. Potem pa sem ji dejal, kakšno mi je hudo, da mo-

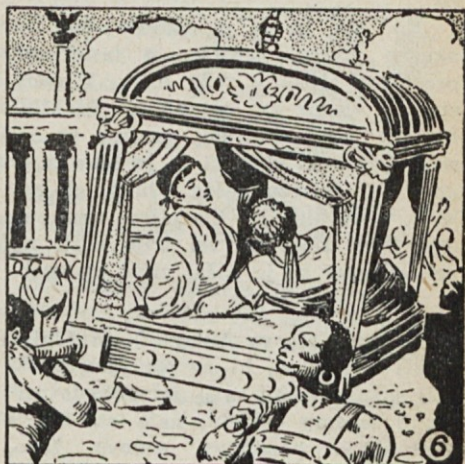
ram iz te gostoljubne hiše, saj mi je bolezen prinesla toliko sreče... Vsa zmedena je molčala, potem je s trsom narisala na pesek ribo, me vprašaje pogledala — pa zbežala kakor gorska vila...“

8.

Preden sta mogla razmisliti, kaj naj bi pomenila riba, sta bila že na Forumu. Pol Foruma je bilo že v senci, le stebri višjih svetišč in kipi bogov na njih so še žareli v soncu. Po forumu so nastopali govorniki, rjuli prodajalci in vražarji, se oglašali godci. Povsod so se gnetle nosilnice odličnikov in lepih žensk, med njimi pa sužnji, duhovni vseh bogov, krotilci kač, ljudje iz vseh plemen in narodov rimskega cesarstva.

9.

Od Foruma je nosilnica krenila do Aulove hiše. Petronij in Vinicij sta izstopila, šla v hišo ter presenečena obstala v veži, kjer je iz prostorov brez stropa padal smog bele luči in se ob vodometu na sredi razbijal v tisoč

isker. Okoli vode na sredi veže so rasle lilije kovinasta košuta je sklanjala glavo k vodi. Ob stenah med vrati so stali kipi Aulovih prednikov.

10.

Ko sta gosta ogledovala lepi in okusno urejeni prostor, je iz drugih prostorov prišel v vežo Aulus Plaucij, starejši človek že osivelih las in kljukastega nosu. Petronij se mu je jel zahvaljevat za skrb ki jo je bil v njegovi hiši deležen nečak Vinicij ob boleznih. Pohvalil je Plaucijev okus in lepi dom. Nato so vsi trije odšli na vrt, odkoder se je slišal vrišč in smeh.

11.

Na vrtu sta se Aulov sin in Ligija igrala z žogami, ki so jih jima pobirali sužnji. Vinicij se je mimogrede priklonil lepemu dekletu, nato sta šla s Petronijem pozdravit Aulovo ženo,

Pomponijo Grecino, ki je sedela v vrtni lopi. Petronija, razuzdanca in brezbrizneža, je prevzela dostojanstvenost te čednostne žene, ki je zaradi kreposti slovela po vsem Rimu. Tudi njej se je zahvalil zaradi Vinicija.

12.

Zdaj je v lopo prišla tudi Ligija. V senci bršljana je bila tako lepa, da se je še Petroniju zdelo, da je podobna božanskemu bitju. Priklonil se ji je in jo pozdravil s stihii kakor Odisej kraljično Nauzikajo. Začudil se je, ko mu je dekletu odgovorilo s stihom iz iste pesnitve in po grško. Potem je Ligija pobegnila spet k igri.

13.

Ligija, Vinicij in mali Aulus so šli na sprehod po vrtu. Ligija in Vinicij sta obstala pri ribniku in Vinicij je začel dekletu tiho praviti o svojem življenju. „Toda ni je srče čez ljubezen,“ je končal in prijel Ligijo za roko. „Ljubezen nas stori enake bogovom. Jaz je dozdaj nisem poznal, zdaj pa moram hoditi za njo... Ali razumeš, Ligija, zakaj pripovedujem to tebi?“

„Ne,“ je zašepetala, a ji ni verjel, temveč ji je še trdneje stisnil roko. Tedaj so Lgijo poklicali z vrta.

14.

Nebeški svod se je začel temniti, sonce je zahajalo. Bele obleke Pomponije, Petronija, Vinicija, Aula in Ligije so se na temnem zelenju blestele kakor zlato. Petronij se je čudil miru, ki je vladal na tem kraju in nad temi ljudmi, zato je dejal Pomponiji:

„Premišlujem, kako vse drugi je vaš svet od sveta, ki mu vlada naš Neron.“

„Svetu ne vlada Neron, vlada mu Bog, eden, pravičen in vsemogočen. Vanj verujem,“ je rekla Pomponija.

15.

Ko sta se poslovila od Aula in njegovih, je Petronij začel govoriti Vinciju.

„Dobro si izbral. Ne čudim se ti, da jo ljubiš. Pomiri se in ne bodi silen. Pomagal ti bom. Ne bil bi Petronij, če ne bi našel poti za to... Zdi se mi, da bo nekaj najboljše. Zanesi se! Čez nekaj dni bo Ligija pri tebi — in tvoja!“

16.

Petronij je obljubi držal. Tretji dan po tem obisku se je v Plaucijevi hiši prikazal stotnik z oddelkom pretorijancev. Po hiši je njegov prihod zbudil grozo. Sužnji in sužnje so begali in vreščali. Pomponija je Aula objela. Ligija mu je poljubovala roke, mali Aulus ga je v strahu grabil za oblačilo. Le stari vojskovodja je bil miren in je stopil cesarjevemu odposlancu naproti.

17.

„Pozdravljen, poveljnik,“ je začel stotnik. „Prinašam ti od cesarja pozdrav in zapoved, da pošlji Ligijo, tako, v cesarjevo palačo, kamor pravzaprav spada.“

Aulus je vedel, kaj ta zapoved pomeni. Brez besedi je šel v sobo, kjer so ga čakali Pomponija, Ligija in mali Aulus. „Ligija,“ je dejal, „rasla si v najini hiši, a veš, da nisi najin otrok. Talka si za svoj rod in cesar te hoče imeti k sebi.“

Ligija se je v strahu stisnila k Pomponiji, Aulus pa jo je pobožal rekoč:

„Šel bom k cesarju in ga prosil, naj zapoved prekličje. Ne vem, če bom kaj dosegel. Zbogom, ti naše veselje in luč najinih dni.“

In je odšel, da ga ne bi zmagala ganjenost.

Pomponija je Ligijo odpeljala v spalnico in jo začela tolažiti: „Zdaj greš v hišo zla in greha. Toda sramote in greha se je treba braniti tudi z lastnim življenjem. Je še moč nad svetom, silnejša od Nerona in ta ti bo vse povrnila.

Stisnila je dekle k sebi, tedaj pa je stopil v sobo velikan Ursus, suženj, ki je bil prišel z Ligijo iz domovine v Rim.

Pokleknil je pred Pomponijo in prosil, naj ga puste z Ligijo, da jo bo varoval in branil. Dovolili so mu in Ligiji dali za spremstvo še štiri sužnje, same privrženske nove Kristusove vere.

Potem so jo med jokom in žalostjo odvedli.

Pomponija in Aulus sta se potem zaprla v knjižnico. Pomponija je sedla in napisala prošnjo za Akto, nekdanjo Neronovo ljubljenco, ki je bila čisto drugačna, kakor sicer ženske v cesarjevi palači. Aulus je sklenil, da pojde takoj k cesarju, ker je bil prepričan, da ga je nekdo načrtoval, naj vzame

Ligijo iz njegove hiše. Z ženo sta ugrabila, kdo bi utegnil to biti in nazadnje sta dognala, da je bil to Petronij, nihče drugi. Ligijo hoče zase ali za Vinicija — to je pomenil njun obisk v Aulovi hiši.

Aulus pred cesarja sploh ni mogel. Govoril je samo s cesarjevim nekdanjim učiteljem, modrijanom Seneko, ki mu je pravil same bridke misli. Nato se je dal zanesti do Vinicija. Dobil ga je pri telesnih vajah z učiteljem borilstva. Pogled na Vinicija, ki se je zabaval mirno, ko da se ni zgodilo nič, je Aula razburil. Začel je Viniciju očitati. Ko je ta zvedel, kaj se je zgodilo, je prebledel in dejal:

„Vrni se domov in me čakaj. Če se je res zgodilo, kar praviš, bom prej ubil njo in sebe. Ne Petronij ne cesar je ne bosta imela!“

Aulus je krenil domov in čakal. Pričakal je pa samo Vinicijevo pismo, ki mu je sporočalo, da je bilo dekle odpeljano po cesarjevi volji in da ni pomoči.

(Nadaljevanje prihodnjič)

RIBICA IN PASTIRIČKA

Bila je veliko povodenj in je poplavlila mnogo travnikov. Ko je voda spet upadla, je zaostala ribica na travniku v jamici. Čim bolj je voda usihala, tem bolj se je uboga ribica premetavala. Od velike žalosti se je vrgla celo na suho.

Priskaklja pa pastirička, pomahlja z repcem in lepo tolaži ribico: „Zakaj toliko žaluješ po kalni vodi? Glej, kako veselo je na suhem, kako prijazno sije sonce, kako raste zelena travica, kako lepo cvete rožice! Le pri meni bodi vesela!“

„Oh kaj ti veš za moje potrebe!“ ji odgovori ribica. „Brez vode mi ni mogoče živeti.“ To izgovori in umrje.

Ubogemu lepe besede malo pomagajo, ako mu ne postrežeš, s čimer moreš.

A. M. SLOMŠEK

Misijsko predavanje v Gorici

Na misijsko nedeljo so pri vseh slovenskih mašah prodajali v cerkvi misijski tisk, zlasti še Misijsko nedeljo 1961, ki je bila letos zelo pestra in bogata. Misijska prireditev v Domu Brezmadežne na Placuti je odpadla, ali bolje prenešana je bila na pozneje, ko bo otvorena nova dvorana v Katoliškem domu. Ker dela zelo dobro napredujejo imamo upanje, da bo prišlo do otvoritve že v decembru in bo nato misijska prireditev, na katero se pridna dekleta že pripravljajo, na praznik sv. Treh kraljev. Letos smo imeli le misijsko predavanje in sicer z izrednim predavateljem misijonarjem Albinom Kladnikom, ki misijonari v Vzhodni Afriki. Pred predavanjem so deklice iz oratorija pokazale nekaj ljubkih prizorčkov iz življenja misijonov. Nato nas je g. misijonar s svojo toplo besedo in lepimi barvnimi slikami povedel v svoj misijon in nam prikazal lepoto afriške dežele, njene ljudi in njihovo vero ter še toliko drugega, za kar so mu Goričani iz srea hvaležni.

Zaključek liturgičnega tedna

Na praznik Kristusa Kralja so v cerkvi sv. Ignacija na Travniku slovesno zaključili liturgični teden. To je bila za naše mesto izredna novost, ki je vsak večer privabila v lepo cerkev na Travniku veliko število vernikov. Na visokem odru v prezbiteriju je bil postavljen oltar in večer za večerom je glavni organizator don Cesare Girardi razlagal liturgične obrede in jih tudi nazorno prikazal, tako sv. krst, sv. birmo, sv. obhajilo, mašniško posvečenje, sv. mašo in vse druge liturgične obrede. Bilo je potrebno, za naše mesto, da so tudi goriški verniki spoznali lepoto svete liturgije in bogastvo božjih milosti, ki se izli-

vajo za vernike po zakramentih. Liturgični teden se je zaključil s procesijo, ki je šla iz cerkve sv. Ignacija v stolnico in katere se je udeležilo poleg škofa in duhovščine zelo veliko število vernikov.

Blagoslovitev zvonov v Jazbinah

V nedeljo, 5. novembra, so v Jazbinah slavili izredno slavje. Zjutraj so v lepi cerkvi na gričku blagoslovili križev pot, popoldne pa je g. nadškof blagoslovil zvonove. Ta izredna slovesnost je privabila v prijazno vasico ob podnožju Brd, izredno veliko vernikov. Tudi iz Gorice je prišla ena koriera. Združeni cerkveni pevski zbori so pod vodstvom prof. Fileja priredili v cerkvi lep koncert cerkvenih pesmi.

Mačkovlje pri Trstu

V tej prijazni vasi v tržaškem Bregu se je vršil prvi teden v novembru sv. misijon pod zavetje Fatimske Matere božje. Fatimsko Marijo so iz Opčin pripeljali v Mačkovlje. Tako je bila Marija glavna msijonarka, ki je privabila v cerkev veliko ljudi. Prvi del misijone je vodil č. g. Alojzij Luskar s Koroške, drugi del pa g. Silvester Mihelič, tudi s Koroške. Misijon se je zaključil v nedeljo, 5. novembra, s procesijo Fatimske Matere božje.

PRIMORSKE VESTI

OD DOMA

ZLATA MAŠA V NAKLEM

Nakelska fara je doživela prelepo cerkveno slovesnost zlate sv. maše, ki jo je v nedeljo, 16. julija 1961 daroval domači župnik, č. g. Janez Filipič. Farani so se na to slovesnost pripravili obenem s pripravo prvoobhajancev na prvo sv. obhajilo ob cerkvenih govorih in s skupnim obhajilom že 14 dni pred zlatomašno nedeljo. V soboto pred njo pa so zopet številni otroci darovali za alavljence sv. obhajilo in ga počastili z lepimi deklamacijami.

V nedeljo se je razvil izpred kaplanije do cerkve lep sprevod mašnih strežnikov, otrok z žitnim klasjem v roki, 25 duhovnikov in 3 bogoslovcev,

cerkvenih ključarjev in nekaterih sorodnikov. Tudi narodne noše niso manjkale. Sprevod je otvoril deček J. P., ki je podal zlatomašniku s pomenljivimi besedami novomašni križ. Ob cerkvenih vratih pa so mu čestitali 3 dečki in 3 deklice v zborni deklamaciji, ki je v značilnih stihih obsegala vse njegovo življenje.

V zelo okusno okrašeni cerkvi je pred sv. mašo stolni dekan g. Josip Šimenc s slavnostno pridigo globoko presunil vse poslušalce, ki jih je bilo toliko, da so morali prav mnogi ostati zunaj cerkve. Slovesni sv. mašo pa je dalo izredno ubrano petje cerkvenih pevcev na koru še poseben sijaj. Vsa slovesnost bo ostala vsem v najlepšem spominu in srčna želja faranov je, da bi v nakelski fari zopet vzbudila kak duhovniški poklic, kakor jih je bilo svojčas v tej župniji prav mnogo.

IZ LJUBLJANSKE ŠKOFIJE

Novi župniji: Z veljavnostjo z dnem 30. julija 1961 sta bili z odcepitvijo od ozemlja št. Vind nad Ljubljano ustanovljeni dve novi župniji presvetega **Ordrešenika v Kosezah** in sv. Roka v **Dravljah**. Novi župniji spadata v dekanijo Ljubljana mesto.

Osebnne spremembe: Dr. Tomaž Klina, stolni kanonik, se je po 15 letih vrnil s Koroškega v Ljubljano; Franc Štepihar, duhovnik zadrške nadškofije, je bil imenovan za upravitelja župnije Kresnice; Ignacij Kreslin, kaplan v Trebnjem, za upravitelja župnije Grahovo pri Cerknici; Jožef Bertonec, kaplan v Trnovem v Ljubljani, za upravitelja župnije Koseze v Ljubljani; p. Alojzij Štrubelj, D. J., za upravitelja nove župnije Dravlje; Valentin Bahor, kaplan na Vrhniki, za upravitelja župnije Boh. Bela z nalogo, da obenem po-

učuje del verouka na Bledu; **Janez Božnar**, semeniški duhovnik, za vikarja namestnika v župniji Leskovicca; **Franc Perko**, kaplan v šenčurju, za kaplana v Trnovem v Ljubljani; **Janez Krivec**, kaplan v Starem trgu pri Ložu, za kaplana v Trebnjem; **Marijan Arhar**, semeniški duhovnik, za kaplana v Zagorju ob Savi; **Janez Ham**, semeniški duhovnik, za kaplana v Ribnici; **Alojzij Lamovšek**, semeniški duhovnik, za kaplana v šenčurju; **Roman Mihor**, semeniški duhovnik, za kaplana v Starem trgu pri Ložu; **p. Dominik Ploj**, OFM, kaplan na Viču, za kaplana v župniji Mar. ozn. v Ljubljani; **p. Evgen Ketiš**, OFM, kaplan v Mošnjah s sedežem na Brezjah, za kaplana na Viču; **p. Jakob Bijol**, OFM, kaplan v Sp. šiški, za kaplana v Mošnjah s sedežem na Brezjah, **p. Bernardin Sušnik**, OFM, za kaplana v Sp. šiški.

Odlikovanje škof. duhovnega svetnika je za jubilej biserne maše bilo podeljeno **Pavlu Perku**, župniku v pokoju na Muljavi.

MIREN PRI GORICI

Ob bridkih spominov polni „soški fronti“, nedaleč od Gorice, se dviga Mirnenski grad s prekrasno Marijino cerkvijo in na novo zgrajenim domom, ki bo tiho zavetje onemoglim usmiljenim sestram. Ta dom je na praznik sv. Vincencije, 19. julija 1961, ob prisrčni domači slovesnosti blagoslovil presvetli gospod apostolski administrator msgr. dr. Mihael Toroš ob številni asistenci.

V iskrenem in toplem nagovoru se je presvetli gospod apostolski administrator posebej spomnil slovenskih misijonarjev lazaristov, ki so že pred prvo svetovno vojno sejali seme božje besede in pomagali dobremu goriškemu ljudstvu v tem prijaznem koščku sončne Goriške.

13. oktobra 1961 je umrl v Ljubljani dr. Gregorij Pečjak, biseromašnik, častni kanonik, konzistorialni svetnik, prevajalec sv. pisma in liturgičnih knjig, organizator verskega tiska oolgoletni predsednik bivšega Katehetskega društva in dolgoletni volja Ljudske kuhinje, upokojeni katehet II. državne gimnazije v Ljubljani.

Rojen je bil v Hinjah na Dolenjskem pred 95 leti. Duhovnik je bil 69 let. Pokopali so ga v nedeljo, 15. oktobra v Ljubljani. Pokopal ga je ljubljanski škof Vovk, bogoslovci so pa peli. Na zadnji poti je pokojnika spremljali nekaj tisoč Ljubljančanov. Naj počiva v miru!

ORGANIZACIJA CERKVE V SLOVENIJI

Slovenija je po najnovejši uredbi razdeljena na dve škofiji in dve administraturi. Škofiji sta: ljubljanska in lavantinska, administraturi pa slovenski del goriške in tržaško-koprske škofije.

Ljubljansko škofijo vodi **mons. dr. Anton Vovk**, rojen na Breznici 19. maja 1900, posvečen v duhovnika 29. junija 1923, za škofa pa 1. decembra 1946.

Mons. dr. Maksimilijan Držečnik je škof lavantinske škofije. Rojen je bil v Ribnici na Pohorju 5. oktobra 1903, v mašnika posvečen 30. oktobra 1932, v škofa pa 13. decembra 1946.

Apostolski administrator slovenskega dela goriške nadškofije je prelat dr. **Mihael Toroš**.

Tržaško-koprska administratura pa je poverjena **mons. Albinu Kjudru**. Novi administrator je bil rojen dne 25. februarja 1893 v Dutovljah pri Tomaju. Duhovnik je postal med vojno leta 1916. Leta 1924 je postal tomajski župnik.

Po vsem tem človek rad da prav mohamedancem, ki so zagnali vik in krik, ko so hoteli filmati življenje Prekovo, in budistom, ki se upirajo na vse viže, da bi snemali Budobo zgodbo. In pri vsem tem sta Mohamed in Buda čisto navadna zemljana!

Vendar: zahvalimo Boga! Krčanstvo je preživelo turška klanja in komunistično preganjanje — in bo tudi ta film o Kralju kraljev. Res je pa, da bo vsak kristjan, ki bo hotel zdržati v filmu do kraja, če je le res kristjan, bržkone hrepenel po poslednjem maziljenju — za film, ne zase; pa tudi zase, če se bo pustil mrevariti po „sveti“ zgodbi.

Leta 1927 je Cecil B. De Mille prvič vrtel film o Kristusu. Po njegovem osnutku je Samuel Bronston (nimamo pojma o tem, da bi bil veren kristjan) v Španiji snel nov film: zgradil je zanj 396 filmskih okolij, najel 20.000 ljudi za „extra“ in kakih 12 igralcev z ne prevelikim slovesom, in v 4 mesecih porabil 8 milijonov dolarjev. Rezultat? Nedvomno najbolj hrupna, omedna in strahotno vulgarna od vseh „svetopisemskih“ storij, ki nam jih je Hollywood po svoje povedal v zadnjih desetih letih.

Kljub temu je predmet filma tako drag gledalcem, da bo Hollywood dolge mesece živel od filma. V prednakupu je bilo v 26 severnoameriških mestih prodanih za čez 600.000 dolarjev vstopnic — več kakor za Ben Hurja, ki je imel doslej prvo mesto.

Morda je edina kolikor toliko vredna stvar v filmu libreto, ki je delo Filipa Jordana. Najprej hrupno vzpostavi rimski imperij v Palestini, potem pa preleti precej površno svetopisemsko poročila: Rojstvo, Beg v Egipt, Pobjo nedolžnih, Kristusovo mladost, krst in skušnjave, Salomin ples in umor Krstnika. Govor na gori, Vhod v Jeruzalem,

Kralj kraljev

Zadnje večerjo, Oljsko goro, Sodbo pred Pilatom, Pot na Kalvarijo, Križanje, Vstajenje. Vendar je na žalost večina vseh zgodb nesramno prikrojena oziroma vsaj skrčena; o Kristusovih čudežih, ki imajo vendar tolikšen pomen v njegovem poslanstvu, sploh ni govora. Ker si s tem prihrani precej časa, si pisec libreta privoščil izlet v svoji domišljiji: 1. v strašni bitki, ki je verjetno nikoli ni bilo; 2. nezagodovinskem vrinku, ki daje prevelik poudarek Barabu, o katerem sveto pismo spotoma omeni, da je bil upornik, avtor pa ga naredi za narodnega osvoboditelja — neke vrste Jurija Washingtona ali San Martina; zato pa Judežev pomen zmanjša: gre za navadnega fanatika; 3. celi kopici dogodljajev iz Kristusovega življenja — n. pr. dramatično srečanje z Janezom Krstnikom v ječi —, za katero v svetem pismu ni niti namiga in je zato razumljivo, da izvene popolnoma pomarejeno.

Režiser vsemu temu kaj malo doda. Kot je navajen ta Nicholas Ray, nabija val glasbe, ki nam udarja na uho, z angloskimi glasovi, z angloskimi glasovi in — za spremembo — z angloskimi glasovi. Glasovi so vedno soprano, verjetno zato, ker misli, da so samo deklice (dekleta je morda že preveč?) sposobne zato, da iz njih postane nekaj angelu podobnega. Poleg tega skače s svojo kamero po mili volji sem in tja, da bi gledalec vendarle opazil, kako je vse ozadje čisto navadna palača iz plastilne, polna kot barok in osladna kot cukerkčki; in da bi pokazali svoje spoštovanje do predmeta, ki je morda le

pretirano, vsi prizori blešče v barvah, kot da bi šlo za tovarniško cenene posnetke kakega Murillo-a.

Igralci? Ne dosti bolje. Frank Thring igra Heroda Antipa nekako tar ko, kot je Eisenstein prikazal Ivama Groznega: veličastno pompozno in groteskno. Ker nimamo mikogar, ki bi mu stal za protiutež, visi v zraku.

Janeza Krstnika skuša oponašati Robert Ryan: bogve čemu je mislil, da je bil Krstnik tako neolikan, da je govoril v narečju; pri vsem tem se obnaša tako leseno robato, da človek hitro odpusti Salomi ali celo odobrava, ko si zaželi Janezove glave na krožniku.

Ta Saloma (16-letna Brigita Bazlen) je čedna za pogled, kako ne!, a kar za deva plesa, se še malo premalo zviija, da bi res zapeljevala.

Siobhan Mc Kenna v vlogi Matere božje me pokaže dosti več kot precej joka in za spremembo smeravosti.

Kar za deva posnemanje Kristusa, potem mirno lahko rečemo, da smo na meji bogokletja. Recimo, da je vloga težka; recimo, da je pametno, če poskusimo približanje Kristusa današnjemu človeku po filmu; toda čemu dati to vlogo Jeffrey-u Hunter-ju, 35-letnemu „dečku“, ki sem pa tja zaide na platnice kake ameriške revije? Vse, kar na njem najdemo, bi bilo sledeče: otroško modre oči, koščeno izrazit obraz, precej odsekan smehlaj, ki ga zavija nekam postrani; igralske sposobnosti približno tolikšne, da bi z resnim naporom mogli igrati za mornarja, toda hollywoodskega. Režiser je nataknil nesrečniku na glavo kodrasto lasuljo, sneto z glave kakega rokokojskega paža, obril mu je roke in prsi, potresel obraz s pudrom — in tako uspel prikazati bledega, podklidenega Kristusa, podobnega stoterim in tisočerim Kristusom — v živahnih barvah —, ki smešijo naslovno

Peter, Marija in Marija Magdalena

stran oglasnih knjig trgovin s „svetimi“ rečmi.

Tako je razumljivo, da je končna oznaka tega Kristusa in vsega filma izražena v podnaslovu, s katerim je že znan: „Jaz sem bil otročji Jezus“.

V jezuitski reviji „Amerika“ je kritik Moira Walsh obsodil hollywoodsko biblično epiko kot zastrupljajočo in protiversko, „Kralja Kraljev“ pa je imenoval: „višek velikanske potvorbe, ki jo je zagrešila filmska industrija na obiskovalcih kinematografa“.

Katoliška liga dostojnosti je označila film za „teološko, zgodovinsko in svetopisemsko netočnega“.

Walsh daje razlog: „Kristus je v filmu telesno navzoč, a njegov duh je daleč... Niti najmanjše možnosti ni, da bi kdo po filmu prišel do kakega pomembnega pogleda na Kristusovo življenje in trpljenje in to, kar za nas pomenita... Jasno je, da Bronston, Ray in Yordan nimajo (in ne morejo imeti) nobenega pravega pojma o tem, kaj je Kristus, razen da je silno pomemben predmet za blagajno.“ J. R.

MED NAMI

V ARGENTINI

PROSLAVA PRAZNIKA KRISTUSA KRALJA IN PAPEŽEVE 80-LETNICE

V nedeljo, 29. oktobra, smo Slovenci Velikega Buenos Airesa proslavili praznik Kristusa Kralja, obenem pa smo se tudi spominjali 80-letnega življenjskega jubileja sv. očeta Jameza XXIII.

Proslava je bila v lepem in prostornem zavodu na Irskem trgu v Buenos Airesu. Obsegala je dva dela: najprej v zavodski kapeli, nato pa v dvorani.

V veliki zavodski kapeli je bila sv. maša, katero je imel g. direktor Anton Orehar. Med sv. mašo je bilo ljudsko petje. V cerkvenem govoru je g. direktor govoril o pomenu praznika. Poudarjal je potrebo po obnovi krščanskega mišljenja tako pri posameznikih kakor pri družinah in v vsej slovenski skupnosti. Veliko rojakov je pristopilo k obhajilni mizi.

Po cerkveni slavnosti smo odšli v zavodsko dvorano. Tam je bil najprej slavnostni govor, nato četrto dejanje Fabbrijeve drame „Delirij“, sledil je psalm 23 in govor na Gori.

Govor je imel g. Božo Fink. V njem je najprej jasno podal analizo sedanjega sveta, naše skupnosti in posameznikov. Potem pa je pribil: „Mi pa vemo, kje je izhod iz slepe ulice. Poznamo pot Resnice in Življenja. Zato nam je v vseh neprilikah mnogo laže, ker se zavedamo namena življenja in smisla žrtve. Današnji dan je praznik naše rešitve sveta, zato pa praznik sreče in veselja, ko se klanjamo Kralju vsega veseljstva, nepremagljivemu in neminljivemu Gospodarju.

V četrtem dejanju drame „Delirij“ sta nastopila ga. Nataša Smersujeva in g. Nikolaj Jeločnik.

Psalm 23 so v zboru podali gojenci škofovega zavoda iz Adrogueja. Govor na gori, odrsko podobo v slogu oratorija za soliste, je kot ostale točke pripravil režiser g. Jeločnik. Kot solisti so nastopili ga. Pavči Eiletzeva, ga. Nataša Smersujeva, g. Frido Breznik, g. Jeločnik in gojenci škofovega zavoda. Točka je z molitvijo Gospodove molitve izzvenela resnično kot mogočna himna Kristusu Kralju.

DEVETI SOCIALNI DAN

Stalni odbor za socialne dneve v Argentini je letos pripravil že deveti socialni dan. Bil je v nedeljo, 12. novembra v Slovenski hiši v Buenos Airesu.

Socialni dan se je pričel s sv. mašo, katero je daroval g. direktor Anton Orehar. V cerkvenem govoru je razvijal misli o pomenu socialnih dni za katoličane.

Zborovanje samo pa je pričel predsednik stalnega odbora g. Avgust Horvat. V predsedstvo zborovanja so bili izvoljeni: predsednik g. Aleksander Majhen, gđc. Mija Markež, g. Maks Osojnik in g. Stane Žužek.

Predavanja so bila tri. Prvega, pod naslovom „Cerkev nas uči in mi jo moramo poslušati“, je imel prof. dr. Ignacij Lenček. G. France Pernišek je govoril: „Kaj nas uči nova okrožnica Janeza XXIII. „Mati in Učiteljica“. Temo: „Živimo po socialnem nauku Cerkve“ pa je obdelal g. Rudolf Smersu.

Na socialnem dnevu so bile sprejete sledeče resolucije:

1. Reševanje socialnih in gospodarskih problemov zavzema v sodobnem

življenju izredno važno mesto. Na tem področju se danes odločajo boji med različnimi svetovnimi nazori, ki so idejna podlaga konkretnih rešitev.

2. Načelna rešitev osnovnih socialnih problemov je samo ena, kot je resnica le ena. Pot do nje nam kaže Cerkev.

3. Cerkev ima pravico in dolžnost učiti vernike tudi na socialnem in gospodarskem področju, zato so verniki dolžni poslušati njen nauk, prevzeti ga in se ravnati po njem.

4. Katoliška Cerkev je za reševanje socialnih problemov že veliko storila. Nova socialna okrožnica papeža Janeza XXIII. Mater et Magistra je ponoven dokaz zato.

5. Ne more biti sodobnega katoličana, ki ne bi poznal socialnega nauka Cerkve. Poznanje tega spada nujno k izobrazbi sodobnega katoličana.

6. Slovenci v izseljenstvu bomo zato v bodoče še bolj smotno študirali socialni nauk Cerkve in skušali nadomestiti, v kolikor je bilo morda zamujenega v zadnjih letih.

7. Organizacijam in društvom se priporoča, da ustanovijo posebne stalne krožke za študij socialnega nauka Cerkve in sodobnih socialnih problemov. Kjer to ni mogoče, naj se organizira vrsta predavanj, ki bodo obravnavala ta vprašanja.

8. Posebno skrb posvečajmo socialni vzgoji mladine. Zato mladinskim organizacijam še posebej priporočamo, da se zanimajo za socialni nauk Cerkve, ga študirajo in širijo med članstvom in v okolju.

9. Vsem članom slovenske skupnosti se priporoča, da so naročeni vsaj na eno revijo ali časopis, ki redno obravnava socialno vprašanje v luči socialnega nauka Cerkve.

10. Slovenske časopise, revije in knjižne založbe prosimo, da objavljajo tudi članke in razprave socialne vsebine oziroma, da socialna dela vključijo v vrsto svojih izdanj.

11. V nobeni družinski knjižnici naj ne manjkajo socialne okrožnice papežev in knjige, ki obravnavajo katoliški socialni nauk.

Skupina gojencev škofovega zavoda iz Adrogueja na proslavi Kristusa Kralja v Buenos Airesu

V. MLADINSKI DNEVI V MENDOZI

Mendoški slovenski fantje in dekleta, organizirani v SFZ in SDO, so letos slavili že petletnico svojih vsakoletnih praznikov. Letošnje vodilno geslo je bilo: „Narod naš dokaze hrani“.

Mladinski dnevi so se pričeli v soboto, 14. oktobra, s skupno recitirano sv. mašo, katero je imel duhovni vodja odsekov č. g. Jože Horn. Po zajtrku v Domu je sledilo dopoldansko zborovanje. Po himni „Naprej zastava Slave“ je predsednik Janez Štirn pozdravil vse navzoče in začel zborovanje. Najprej so za uvod govorili č. g. Jože Horn, prof. Božo Bajuk in predsednik zveznega odbora SFZ g. Tomazin iz Buenos Airesa.

Na programu sta bili dve krasno izdelani predavanji: Enega je pripravil iz Buenos Airesa č. g. direktor Anton Orehar, drugega pa g. Ruda Jurčec. Prvi je nosil naslov: „Borba slovenskega naroda za ohranitev krščanstva“, drugi pa: „Borba slovenskega naroda za njegov obstanek“.

Zvečer je bila gledališka predstava „Naša kri“. Režiral je g. Rudi Hirscheiger.

V nedeljo dopoldne je bila najprej skupna sv. maša, popoldne pa telovadni nastopi in zatem prijetno razvedrilo.

IX. MLADINSKI DAN V BS. AIRESU

Nedelja, dne 5. novembra, je bil v Buenos Airesu dan slovenske mladine. Osrednji slovenski mladinski organizaciji, Slovenska dekliška organizacija in Slovenska fantovska zveza, sta priredili že tradicionalni mladinski dan. Letos je bil že deveti. Kot prejšnji, je bil tudi ta na slovenski Pristavi v Moronu.

Vsa prireditve, ki je pokazala življenje in delo naše mladine in je zelo dobro uspela, je bila razdeljena na dva dela.

Dopoldne je bila najprej sv. maša, nato zborovanje; popoldne pa nastopi in družabni del.

Sv. mašo je daroval duhovni vodja SFZ č. g. dr. Alojzij Starc. V cerkvenem govoru je razvil misli o potrebi in važnosti duhovnega življenja pri mladini, ki živi v sredi velemestnega življenja. Med sv. mašo je lepo število deklet in fantov pristopilo k sv. obhajilu.

Po sv. maši je predsednik zveznega odbora SFZ Jernej Tomazin otvoril mladinsko zborovanje. Na programu so bile tele točke: petje zbora SFZ pod vodstvom Jožeta Malovrha; zborna recitacija Zupančičeve „Z vlakom“, katero so pripravili naši srednješolci in srednješolke, petje zbora SDO pod vodstvom gđč. Anke Savelli in govor člana SFZ Milana Magistra.

Magister, nekdanji predsednik SFZ — te dni je tudi dokončal študije na ekonomski fakulteti buenosaireške univerze — je v jasnem, prepričevalnem govoru osvetil cilje mladinskih organizacij, nakazal nova pota in vse vzpodbudil k velikodušnem delu.

Na popoldanskem delu prireditve pa je nastopila mladina iz Adroqueja, Lanusa, Morona, Ramos Mejía, San Justa in San Martina.

Da so telovadni nastopi dobro uspeli imajo največ zaslug: ga. Iva Vivodova, gđč. Milka Burja, gđč. Mari Urbanijeva, gđč. Marija Mehle, gđč. Francka Tomažin, g. Avgust Čop, g. Jože Čampa in g. Lojze Mehle ter g. Lojze Modic. Vsi ti so ure in ure vadili slovensko mladino.

Za zaključek je sledila tekma v odbojki med moštvom iz Adroqueja in SFZ. Zmagali so z majhno razliko poslednji.

Prireditve je trajala do 9,30 zvečer. Ob tej uri pa je Pristava utihnila, rojaki pa so veseli odšli na svoje domove.

Tri zaobljube

Povest iz Slovenije
Spisal Janez Jalen

Lenka je prav takrat postavila novo pijačo na mizo in takoj oporekala, nikogar drugega ni imela in nikdar ne bo imela mogla imeti rada kakor samo Klemena.

Naca je obmolknil in narejeno zakajšljaj, kakor bi se mu bila beseda zataknila. Očividno se je ob imenu Klemen nečesa domislil, česar ne bi rad povedal. Srknil je požirek rebule, se spreumel in zastavil pogovor od drugega vogla.

„I, saj vem. S pokonci postavljenimi ušesi čakate, kdaj vam povem, kako sem do voza in konj prišel.“

„No, no, no,“ so mu drug čez drugega začeli pritrjevati. Lenka pa je odšla v kuhinjo in komaj zadrževala solze. Vedela je, da Naca od Klemena nekaj vé, pa se obotavlja povedati. Nič dobrega ne bo, če ni celo najhujše. In se je molče razžalostila:

„Preklicani furmani! Kar presedajo mi že. Samo konj pa kobila, pa žrebe in žrebec in drujka in letnica in voz in parizar. Kakor bi za človeka nič več srca ne imeli.“

Nesla je spet na mizo, sedla k peči in prisluhnila pogovoru.

„Tok, ti si tega mnenja, da so parizar in konji sedaj tvoji?“

„Čigavi pa?“

„Kako si pa do njih prišel?“

„Znati je treba.“

Naca je začel pripovedovati, da je o svetem Lukežu pri Lipskem prišel ob konje in voz in se peš začel umikati, dokler ni došel zapuščene vprege. Zasmilili so se mu konji, pa je sedel na voz in poskrbel zanje. Da je konec tepene vojske cela čreda zapuščenih konj, ki se paseje na usahli travi, in brez števila v cestne jarke prevrnjenih voz, tega bi si pa ne bil nikoli mislil. Kar prebiral si je vozove in konje, dokler ni prišel do poštene vprege. Ko je bil že dovolj daleč nazaj, je pa odvrget še zadnjo vojaško našemljenost in zabrisal vsa znamenja vozotajstva in kakor mogočen vozar zapeljal na široko cesto. Vsi so ga tudi za takega imeli in ga kar nič niso ustavljali. Tako je privozaril srečno domov. „Marija Pomočnica z Brezij mi je pomagala, kateri sem se ves čas pobožno priporočal. Pa sem se ji tudi danes, ko sem mimo vozil, šel lepo zahvalit. Kaj revna je njena podoba. Treba bo poskrbeti za drugo.“

„Pa ti je Marija tudi rekla, da so zdaj voz in konji tvoji?“

„To sam vem. Pa pokaži, kateri je tvoj.“

„Moj ni nobeden, ampak —“

„Kar oglasi naj se, vsakemu ga pripriči vrnem. Jih nič ne skrivam in sem jih očitno pripeljal domov.“

„Čudno gorjuško pamet imaš!“

„Nič čudno. Pravo. Če bi ti, postavim, našel možnjo denarja, pa bi dal oklicati, kdo jo je izgubil, in bi se nihče med letom ne oglasil, kaj bi potem tolarje in cekine proč vrgel?“

Nihče mu ni vedel odgovoriti, čeprav so mu vsi zavidali.

„Sodim, da bi tile štirje konji, ki bi jih bilo zares škoda, brez mene najraje niti ne živeli več.“

Naca si je nalil poln kozarec rebule in jo na dušek izpil.

„Tok, se misliš sedaj za vselej poprijeti vozarstva?“

„Nak! Tisto pa ne. Nazaj v bohinjske gore pojdem. Nisem na cesti rojen.“

Vsi so mu pritrdili, pa ga je le redko kdo prav razumel.

Začeli so se razhajati. Naca se je pa, čeprav je bil truden, kar nekako obotavljal in čedalje bolj pogledoval Lenko. Ko sta nazadnje ostala sama, je prisedel k njej na klop pri peči.

„Lenka!“ Nacu se vino ni skoraj nič poznalo.

Lenka je bila že vsa nestrpna: „Te že ves večer pogledujem in vem, da bi mi nekaj rad povedal.“

„Res je. Sem obljubil, ko sem odhajal na vojsko, da Klemenca pozdravim in mu povem, kako zvesto ga čakaš —“

„No, in si mu?“ je razburjeno vstala Lenka.

„Ne, ga nisem nič srečal.“

„Kaj pa potem pripoveduješ,“ je razžaloščena sedla brhka točajka nazaj na klop.

„Poizvedel sem pa, da se sicer iz Rusije ni vrnil, zmrznjenega pa tudi ni nihče videl. Nekdo je celo hotel vedeti, kako ga je vsega opešanega odnesel neki ruski kmet na mršavem konjiču v stepto, menda na svoj dom. Morebiti še živi, morebiti pa ne več. Upaj, da se vrne in zagori vajina ljubezen v visok kres. Bog daj! V božjih rokah smo vsi.“

Naca je odšel v konjak, legel kar oblečen na pograd in koj zaspal. Lenka do jutra ni zatisnila očesa. Noč je prejkala.

Vreme se je ustalilo. Celó sonce je kdaj pa kdaj posijalo. Dnevi so pa bili vsak dan krajši. Zjutraj se kar ni ho-

telo zdaniti, zvečer si je pa bilo treba začeti zgodaj svetiti. Ceste so zopet stekle po starem tiru in vozarji so se ustavljali pod Broscem samo zjutraj in zvečer. Čez dan so se pa gostje bolj poredko oglašali.

Lenka je sedela pri zakurjeni peč in zaokrožala peto nogavice, ki jo je sama sebi pletla iz rdeče pobarvane volne. Pa prav nalašč iz rdeče, čeprav bi ji bile modre bolj več. Črnih pa sploh ne. Bi ta ali ona utegnila misliti, da že žaluje za Klemenom. Štela je zanke in se trikrat zapored zmotila. Morala je podirati in znova začenjati. Je kaj slabo videla, ko je z vsó silo komaj zadrževala solze.

Šlo je proti poldnevu. Cesta je molčala in vse je bilo tiho. Kakor bi se napravljalo k snegu.

„Kres. V visok kres zagori moja in Klemenova ljubezen,“ je povzela Lenkina misel neokretnega gorjuškega Naca besedo in sama zamodrovala: „Nočem si še priznati, da ne zagori več kres. Samo — Če prav vem, bi se zjutraj še iz vsakega kresišča dalo izbrskati toliko žerjavice, da bi ne bilo treba kresati znova ognja, pa bi vseeno planil visoko pod nebo. Kdor bi pa pod noč na dan Janeza Krstnika razbrskaval kresišče, bi pa izpod pepela komaj v vsakem stotem izgrebel še toliko žerjavice, da bi ne bilo treba znova kresati ognja. Prav tako je in nič drugače z mano in Klemenom.“

Zunaj je bilo še vedno vse tiho. Celó iz kuhinje so vsi odšli in se ni nihče oglasil. Kakor bi bil ves svet izumrl, njo pa samo pustili živeti, da čaka sodnega dneva.

„Na, spet sem se zmotila.“ Začela je šteti: „Dvanajst, trinajst, štirinajst — Spet narobe.“ Jezno je potegnila jekleno pletilko iz kamp in četrtič začela podirati rdečo nogavico.

Lenki se je v glavi kakor zavrtelo:

menda me res iz onstranskega sveta opominja Klemen, da mi drugega ne ostane, kakor da zapojem tisto:

„Oblekla bom črni gvant,
saj bil je to moj fant,
ki v grobu leži.“

In je z nekako togoto poprijela rdečo nogavico med stisnjena kolena, začela razdirati in navijati volno v klopčič.

„Nič. Črne nogavice si spletem. Pa tudi, če mi rečejo, da sem bila njegova.“

Besede niti po tihem ni utegnila več izreči. Skozi vso grozo zapuščene tiho-te — niti tega bi ne vedela povedati, kdaj je vrata odprl — je stopil pred njo s prvo sencó starosti ovenčan, lep in v razumnega obraza mož. Zastrmel se je, razprostrl roke in spregovoril: „O ti moj ljubi angelček! Si res ti?“ Lenka je gledala tujca ni ni vedela kaj reči. Vinjen ni bil. Morebiti se pa revežu že malo blede. Pa ni podobno.

„Lenčka! Saj si Lončarjeva Lenčka z Ljubnega?“

„Seveda sem. Pa sedaj sem že Lenka in že davno ne več Lenčka.“ Ta hip je prepoznala gosta in se začudila.

„Oooo! Mojster Laayer!“

„Prav veš. Polde Layer. Tine se mi je pa prvi teden v ječi izkašljaj. Še pomniš, kako nisi znala biti mirna, ko sem tvoj otroški obrazek za angelčka posnema?“

„O, še, še,“ je potrdila žalostno Lenka, kakor bi hotela reči: „Kje so tisti brezskrbni, četudi z jokom spremljani, otroški časi.“

Mojster Layer pa je nadaljeval: „Tistega leta je bilo to, ko sem slikal svetega Vida za Brezje, Tine pa evangeliste za na prižnico v Ljubnem. Nisi hotela in nisi hotela biti mirna, pa ti je mama krilce pridvignila in te malo s plosko roko pobožala po zadnjih ličkah. Jaz sem te pa hitro ujel in naslikal namesto angelčka zasolzeno de-

klico in sliko krstil z imenom Prvi sunek v srce. Saj mi je šlo trdo, prav za grinte trdo, tvojega objokanega obrazčka pa nisem in nisem mogel prodati. Če sam nimam otrok, naj imam pa vsaj tega objokanega angelčka, sem si rekel. Pa so mi te Francozi ukradli,“ je Layer znižal glas, „razbojniški pridigarji svobode. Se še spominjaš?“

„O, še, še,“ je znova potrdila Lenka. „Mojster, kaj ne boste nič sedli?“ je prijazno povabila točajka.

„Seveda bom. Saj prav zato sem se ustavil pri vas. Truden romar sem. V ječi sem se zaobljubil, da najprej peš in tešč poromam iz Kranja na Brezje, če bom še kdaj mogel stopiti v svojo delavnico. Od Brezij do vas pa nisem bil več obvezan priti peš, pa sem vseeno prišel, ko ni več daleč in nisem naletel na noben voz.“ Layer je sedel k mali mizici ob kamrinih vratih.

„Mojster! S čim naj vam postrežem? Polдне bo kmalu zvonilo, vi ste pa še tešč.“

„Šilce žganja mi najprej prinesi — prvo pomoč v sili — pa za usta kruha, da pekočino zamašim. Hkrati mi pa maselc vina natoči. Pot me je ožejala.“

Lenka je uslužno postregla, postavila kar skoraj polno cilarico hruševca na mizo, komaj načet hleb kruha in vino, sedla spet k peči in znova začela plesti rdečo nogavico. Kar mimogrede je pozabila, da se je bila namenila vso podreti in si naplesti črne.

Slikar Leopold Layer je medtem izpriznil šilce dišečega tepkovca, si odrezal za usta rženega kruha, skrnil požirek briške rebule in spregovoril. Vedel je, da Lenka, objokani angelček, ne bo odprla ust, če sam ne začne. Naslonil se je na nastavek klopi, kakor bi se hotel odpočiti od večletnih skrbi, zataknil palca za odprtino telovnike ob ramah in kakor vzdihnil:

„O da! Kako se svet čudno suče.“

„Bo kar res,“ je potrdila neizkušena točajka, ki se je zavedala, da mora ustrezljivo odgovoriti. Če ne zavoljo drugega, pa zavoljo prijaznosti.

„Deklič! Ti o tem kar nič ne veš. Jaz pa — Svoje dni sem bil pod Broscem kakor doma. Mladi smo bili in marsikatero smo razdrli. Sedaj me pa še dobra tri leta ni bilo pod to streho, izpod katere se mi je gorje rodilo.“

„Tudi vam?“ je ušla beseda Lenki.

Layer je obstrmel: „Kaj hočeš reči o tvojim ‘tudi’?“ Pridvignil je ramena.

„Da bi nikdar te hiše videla ne bila.“

„No, no, no,“ je začel miriti obupan mladost postarni slikar.

„Ne bo tako hudo, kakor si domišljaš. K meni pridí, moj objokani angelček, da se pomeniva.“ Potrepljal je z dlanjo po klopi tik zraven sebe in povabil: „Sem sedi.“

Lenka je odložila nogavico, vstala in res prisedla kakor k očetu na Layerjevo desno stran.

„Pa, da mi ne boš jokala, ko nisi več trmast angelček.“

„Ne bom,“ je obljubila Lenka.

Potem sta se pogovarjala, pa ne na dolgo, pa na globoko.

Lenka res ni nikoli glasno zajokala, samo kdaj pa kdaj je globoko zahtela in so ji tiho zdrsnile solze na veneče rožno lice. Celó mojstra Layerja ni bilo sram obrisati si očesa.

Zunaj je bilo pa še vedno vse tiho.

Ko sta se drug drugemu že do dna izpovedala, si je Layer ponovno z belim robcem otrl obraz, grede pa zbral misli, objel Lenko okrog ramen, kakor oče trpečega otroka, in spregovoril:

„Nič ne toži, nič ne jokaj! Boš videla, da se bo še vse na prav zasukalo. Bog že ve, kaj dela. Ljudi včasih preizkuša. Tako tudi vaju s Klemenom.“

„Če je pa že Klemen mrtev?“

„Kje imaš črno na belem, da res

nič več ne živi?“ je hotel kakor nekako vzrojití Layer.

„Premišlujem noč in dan, pa se mi včasih zazdi, da je še živ, včasih pa, da je že davno pokopan, ča ga niso kakor sto in tisoče drugih volkovi raztrgali in požrli.“

„Veš kaj, Lenka! Zaobljubi se še ti, kakor sem se jaz. Trdno sem bil že prepričan, da moje življenje niti piškavega oreha ni več vredno. Pa sem še vedno živ in zdrav in svoboden. In pomladi, ko ne bo malta več zmrzovala, pridem, se nastanim pri vas in poslikam kapelo Marije Pomagaj na Brezjah.“

„Vam je bilo lahko. Če niste mogli Mariji dati denarja, ji pa poklonite svoje znanje. Kaj naj ji pa jaz dam, ko nimam nič in ne znam nič?“

„O, pa še kakšno bogastvo imaš, deklíč! Neprecenljivo.“

„Mojster, spet v ugankah govorite.“

„Lenka! Obljubi Mariji svojo deklíško čistost.“

Točajka se je odmaknila od slikarja in začudeno pogledala mojstra: „Da bi šla v samostan? Naka!“ je odločno odkimala z glavo.

„Ne mislim tako. V trdno zidani hiši ni težko braniti devištva. Dokaj poguma je pa treba, da dragoceno ogrlico iz samih brušenih biserov nedotaknjeno ohraniš ob prevozní cesti, sredi prijaznih, če me bogatih, pa vsaj bahatih in dokaj kratov tudi pijanih vozarjev.“

„Še vas ne razumem. Kaj pa, če se Klemen vrne in bi se ne mogla vzeti? Ne, ne, ne. Ne bom obljubila, česar ne bi mogla držati,“ je bila odločna Lenka.

Layer je pogledal zardeli točajki globoko v oči.

„Če se Klemen vrne, se bosta pač vzela, saj prav zato, da bi ostal živ, se boš zaobljubila.“

„Pa kaj naj potlej Mariji obljubim?“

„Da se ne boš možila, če ne boš mogla Klemena vzeti. In da, no, saj veš — česar te Bog varuj — tudi brez zaobljube ne boš —“

„To za mene ne bo žrtev, ker mi še na misel ne pride, da bi kdaj koga drugega sploh mogla rada imeti kakor Klemena.“

Lenka je bila nekako užaljena. Layer je pa mirno pripomnil:

„Mlada si še in se ti še sanja ne, kaj vse lahko življenje prinese.“ In je poudaril: „Zarečenega kruha je več podedenega, kakor pa zapečenega.“

Lenka pa je odločno spregovorila:

„Klemenu ali pa Mariji naj bo darovano moje življenje. Tu je moja roka.“ Odločno je segla slikarju v desnico: „Kar posuši naj se, če bi te zaobljube ne držala.“

„Zdi se mi,“ je nagnil mojster glavo malo po strani, „da si malo preveč rekla.“

„Nič preveč. Prej premalo,“ je zatrmoglavila Lenka.

Zunaj so začele padati prve snežinke. Ker je bil Layer še tešč, sta se preselila v kuhinjo, da mu Lenko ocvre nekaj jajc. Domači se še vedno niso vrnili od pogreba gospodarjeve sestre.

OB NOVEM LETNIKU

Lep pozdrav in blagoslovljeno leto 1962 vsem sodelavcem, naročnikom in bralcem „Duhovnega življenja“.

S to številko pričenjamo, z božjo pomočjo, 29. letnik. Upamo, da bo tudi ta oblikovno lep, vsebinsko bogat, vsem rojakom po svetu v veliko korist, Bogu in Materi božji v čast.

„Duhvno življenje“, ki bo obsegalo kot doslej, če Bog da, 704 stran, Vam bo nudilo mnogo zanimivega branja, veliko novic, povest, roman v slikah in vrsto koristnih ter prijetnih napotkov za življenje: družin, očetov in mater, fantov in deklet.

„Božje stezice“, priloga „Duhovnega življenja“ za našo šolsko mladino s 176 stranmi pa bo pravo doživetje za „mlado in staro“.

Skupaj torej 880 strani lepega, koristnega in nad vse potrebne-ega branja!

Radi bi, da bi to tako potrebno revijo v zmedi našega časa vsi z majhnimi stroški prejemale, toda stalna rast cen, ki je v Argentini takorekoc na dnevnem redu, nas sili, da moramo, če nočemo zobrest v dolge in tako revijo izgubiti, dvigniti ceno na 400 pesov.

Prepričani smo, da boste vsi to razumeli in reviji, ki je postala že košček „Vašega doma“, ostali zvesti. Hvaležni Vam bomo, če boste naročnino čimprej poravnali. Kdor bo poravnal naročnino do nedelje, 4. februarja 1962 — prireditve „Duhovnega življenja“ — bo lahko deležen bogatega nagradnega žrebanja.

KONZORCIJ. UREDNIŠTVO IN UPRAVA
„DUHOVNEGA ŽIVLJENJA“

Naš voščilo za božič	1
Pota modernih ateistov k Bogu	2
Žetev je velika, delavcev pa malo	7
Od vzhoda do zahoda	8
Začetek in konec	10
Jeglič v anekdotah	15
Glas iz Rima	16
Človek in lestvica	18
Naša nedelja	22
Krščansko pojmovanje poklica	21
Molitveni namen za januar	25
Človek, ki je prišel iz Moskve v Fátmo	26
Dopolnite stavke, če znate!	28
Moskovski patriarhat in bodoči cerkveni zbor	29
Zakaj so o božiču tri sv. maše	30
Božič v družini	32
11 zapovedi za gospodinjo	32
Prvi meseci življenja	34
Slepota	34
Mladinska anketa	35
Pogovor o šoli	38
Recepti za telo in dušo	38
Ob petstoletnici ljubljanske škofije	41
Detektivska uganka	44
Quo vadis: roman v slikah	46
Ribica in pastirčka	50
Primorske vesti	51
Film: Kralj kraljev	54
Od doma	52
Med nami v Argentini	56
Tri zaobljube	59

LETO XXIX.

št. 1

JANUAR 1961

POVERJENIKI

Argentina:
Dušnopastirska pisarna, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Brazillja:
Marija Mestnik, C. Postal 7058, Sao Paulo, Brasil
U. S. A.:
„Familia“, 3116 Glass Ave., Cleveland, Ohio
Kanada:
Ivan Marn, 83 Victor Ave., Toronto, Ontario
Trst:
Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia
Italija:
Zora Piščanc, Riva Piazzutta 18, Gorizia
Avstrija:
Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.
Celoletna naročnina za Ar- gentino in države, ki nanjo mejiho (razen Uruguaya) 400 pesov.
za ZDA in Kanado 5 dolarjev;
za Avstrijo 95 šilingov;
za Italijo 2.000 lir; drugod protivrednost dolarja.

Editor responsable: Antonio Orehar, Ramón Falcón
4158, Bs. Aires. Registro de la Prop. Intelectual N° 574.991.
Tiskarna Vilko S.R.L. Estados Unidos 425, Bs. Aires

duhovno
življenje
la vida espiritual

„Duhovne življenje“ je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Anton Orehar),
urejujejo pa dr. Jože Rant, dr. Branko Rozman, dr. Alojzij Starc